

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherczog-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, november 5.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelők: Lelkiüdvösség és érdekpolitika.
A képviselőház ülése.
Kegyelem egy kerületnek.
A párbaj ellen.
Böhm Adoll sikkasztása.
Leiningen gróf pohara.
Egy ügyvéd regénye.
Lacsny Endre, az Ipar- és Népbank vezérigazgatója.
A Nemzeti Szalon puszulása.
Az új pénzügyigazgató a hivatalban.
A nagykátaí rablógyilkosság.
Tárca: Apró történet. Irta: Szabó Ferenc.
Regény-Csarnok: A róma-párisi expressvont. Fordította: Ritt Gyula.

Lelkiüdvösség és érdekpolitika.

Arad, november 4.

Az aradi román egyházmegye rendkívüli zsinati ülése véget ért, befejeződött egy határozattal, melynek opportunusságánál csak a naivsága nagyobb. Sokkal kevesebb föltűnést kelt ez a határozat, mint amennyit a zsinat különös összehívása folytán várni lehetett, ez azonban nem zárja ki azt a körülményt, hogy a határozat minden szerénysége mellett is, mely ugyan kizárólag annak csak külső formájában nyilvánul meg, ne legyen álszent, tartúffi és tendenciájában ravasz.

Az aradi román egyházmegye viszonyaiban járatosak között nincs senki, aki a lehető legjobban ne tudná, hogy ez az egész zsinati hecc nem egyéb egy-, a Mangra érdekében megtett lépésnél. Ez

volt a nyílt és titkos célja, ez volt az értelme, tendenciája s ennek szolgálatában áll a határozata is. Mangrának többsége van a zsinodus tagjai között, nincs kétség tehát abban, hogy a zsinaton az történik, ami Mangra érdekében való, olyan határozatot hoznak, amely a Mangra-pártnak megfelel s hogy ezek a határozatok ne csapjanak át akár a vakmerőségnek végleteibe is, abban a többséget nem a zsinati ellenzék, hanem csupán magának a többségnek önérzete és opportunus politikája akadályozhatja meg.

Nincs tehát szükségük a Mangristáknak idelelt csupán egy ügyes stilizálóra, aki az ő határozataikat kellő formába öltöztesse, minél jobban eltakarni tudja a lólábat s minél sallangosabb, színesebb stilusban, minél meghatóbb szavakkal írja körül azt a borzasztó, vigasztalan állapotot, hogy az aradi püspöki szék árva, a hívők elhagyottak, szülő nélkül valók... Es ah! szegények úgy vágnak a lelkiüdvösségre, amit csak Mangra Vazul osztogathat. Ugy szomjuhózzák Mangra kegyosztói igazgatását, mint fáradt vad az üde patakot. Es kivált úgy nélkülözik a püspöki szentségekben való részesülést, hogy immár többé nem lehet késleltetni a — Mangra megerősítését. Ezeknél fogva egyházi és erkölcsi okokból, az egyház sorsa feletti jogos aggodalmaktól győttörtén, végül tiszteletből és kötelességerzetből kéri Mangra megerősítését.

Ami ezekben a vonatkozásokban sallangos és cifra, azt az ügyes stilizáló

végezte s ami konkluzió bennök, azt a Mangra melletti korteskedés írta.

Nem sokkal komolyabb a határozatnak jogi része sem. Igaza van a zsinatnak abban, hogy a szervezeti szabályzat és az egyetemes zsinat egyik kánonja azt rendeli, hogy a megüresedett püspöki szék bizonyos időn belül betöltendő. Ez helyén való, hiszen mi is egyike voltunk azoknak, akik nem egyszer sürgettük a döntést ebben a végtelen hosszúra nyúlt ügyben. Am megfélekedtek Mangraék róla, hogy ugyanaz a szervezeti szabályzat okosan és bölcsen gondoskodik arról is, hogy az egyház kormányzata egyházi és közigazgatási tekintetben egyaránt kánonyszerű biztosítékok mellett történjék a püspöki szék betöltetlensége alatt. Tényleg tehát úgy kell lennie a dolognak, hogy az egyházmegye a megválasztott püspök megerősítése idejéig sem felügyelet, sem vezetés nélkül nem szűkölködhetik. S hogy valósággal nem is szűkölködik, az kétségtelen egyrészt a püspökhelynök személyének garanciája folytán, másrészt pedig abból, hogy ha ilyen állapot tényleg léteznék, akkor régóta ez lett volna legerősebb fegyvere Mangra hiveinek a megerősítés érdekében vívott harcban.

Szemfényvesztés tehát a zsinati határozatnak az a tetszetős és hatásvadászó indoka, hogy a hivek lelkiüdvössége követeli a püspöki szék betöltését. Nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk, hogy nincs itt szó se lelkiüdvösségről se püspöki szék betöl-

TARCA

Apró történet.

Irta: Szabó Ferenc.

A tanár ur is olyan volt, mint a többi özvegy: kissé nagy haja, elhanyagolt szakállu és egy mákszemig képzelődő. Azt hitte, hogy ring a világ, mindig fáj a szíve az elköltözött után. Nem is tudott egyébre gondolni, csak a kis szomorú kőszírára, mely ott hajladozott a temetőn. Délutánonként kézenfogva kivezette ide a kis Bélát s mire gyászfétyolos kalapját szomorúan rázogatta, hangját mindig elfojtotta valami.

— Árvák vagyunk, lelkem. Nincs vigasztalás a földön. Nincs több balsam Gileádban! Ilyen mondásokkal szomorította a kis fiu szívét s egy-egy kőrísfa galyat tört le, hogy haza vigye a többi mellé, melyek már szárazak voltak és busan zörögtek, ha felnyitotta a nagy kapcsos imakönyvet. Néha egy-egy illatos virágot is rejtett a száraz avarba, melyet szép villogó szemü asszonyság helyezett a fejtára, aki színes, suhogó ruhában gyakorta kilátogatott a szomszédos sírhoz — valami távoli rokona pihent alatta — s fájdalmas hangon szólt át hozzájuk.

— Jó az isten, édes tanár ur, majd megvigasztalja! Ne sirjon!

Béla úgy haragudott ilyenkor s nem egyszer kivánta, vajha fölkelne a mamája s elkergetné a nénit, aki nem akar gyászolni s villogó szemével oly merészen nézegeti az apját.

Este későn a vénséges Katharina, aki még a boldogultat is karján hordozta, összebujt Bélával s rémitgette lelkét a szép, cifra néni-vel. Mert Katharina néma, de igaz kegyelettel őrizte a boldogult emlékét s szerette volna ellenszenvét a gyermek szívébe is átcepegtetni.

— Ilyen az élet lelkem. Elfeledjük a drága mamát, mintha nem is lett volna. Apácska mindig hoz egy-egy szál virágot, amelyet megmárt a kigyó, hogy bolonditóbb legyen. Még pár hónap s — megváltozik a világ... Hanem aztán több istenáldása nem is lesz ezen a házon!

Lassankint ősz lett. Olykor sivító nedves szél csapott át a fejfák felett. Egy-egy korhadt kereszt ki is dőlt s szomorú koppanással esett végig a hervadt gyöpon. A tanár ur most is bánatosan jár ki a sírhoz, de a szakállu már nem olyan hosszú, kuszált, ruháján is kevesebb a pihe és olyan fájdalmas lemondással sem beszél az enyészetről. Olykor hosszabban néz a szép, pillangós hölgyre, akinek valamivel barnább a fátyla, sötétebb színű a ruhája, hogy ne legyen olyan kihívó az ellentét.

— Az idő, az édes drága idő: ez a mi

legjobb barátunk! Látja, azt hittem magam is, hogy nincs több öröm a földön: de az idő lassanként megnyihitott. Így adja önnél is az Isten!

Lassan, gondolkodva haladtak lefelé a zuzmarás kereszték között. A hölgy kétszer is megtörölte a szemét, zsebkendőjéből édes, finom illat áradt ki, hasonlatos a fenyőfák gyan-tailatához és meleg, hogy a tanár urat nyomban átfutotta tőle valami titkos forróság. Észre sem vette, a mikor elhagyta a szomorú kőrís-fát; hiába integetett szegény, egyetlen galyacskát sem tört le róla. Többször és hosszabban nézett a hölgyre, aki mély lángolásu szemére lehnta a sűrű fátyolt s így érdekesebbnek tűnt föl, mivel arca hamvasan, gyöngén piroslott ki a szövet alól.

— Most már mindent tudok, lelkem! mondotta este a vénséges Katharina. Mostoha mama kerül a házhoz, aki magácskát nem fogja szeretni, sem engem, sem az édes mama festett képét a belső szobában. Megérjük lelkem, hogy padlásra kerül vagy a szemétre. Ez a két szó megakadt a fiucska lelkén s szeme villogott a haragos indulattól.

Azután is mindennap találkoztak, a szép asszonyság meg a tanár ur. Ok ketten, mivel a tanár ur Bélát nem igen vitte magával. Ugy vette észre, hogy terhére van a hölgynek s hogy a kis hálátlan mindig komor, haragos tekintetet szokott reá vetni. Hasztalan intette,

téséről. Szó van ellenben érdekpólitikáról és Mangra megerősítéséről.

Ezekben van letéve a rendkívüli zsinati ülés határozatának rejtegetett alapja.

Öt új törvényjavaslat. A képviselőház holnapi ülésén Széll Kálmán miniszterelnök be fogja terjeszteni a kilátásba helyezett öt új törvényjavaslatot. Az öt új törvényjavaslat a következő: *A kivándorlás rendezése; az utlevél-ügy rendezése; az állami határrendőrség szervezése; három új csendőrkörület felállítása és az idegenek lakhatási jogáról szóló törvényjavaslat.*

A függetlenségi pártkör ma Kossuth Ferenc elnöklelté alatt értekezletet tartott. Ezen megvitatták az indemnítást s elhatározták, hogy e kérdésben nem szándékoznak nagyobb ellenállást tanúsítani, bár a parlamentben álláspontjukat körülményesen kifejtik. A teljes akciót a katonai javaslatok tárgyalására tartják fenn.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 4.

Az ismételt hosszabb parlamenti szünet után ma friss kedvben, vidám hangulatban gyűlt össze a Ház. Az előre és fenyegetően hirdett harcnak semmi nyoma, semmi látszata. Szabadelpártiak és negyvennyolcasok kedélyes enyelgéssel évődnek a folyosón és a sajtóbeli fenyegetőzések itt tréfás falakban vetődnek felszínre.

Fejérváry Géza báró, a most ismét daltias honvédelmi miniszter Kossuth Ferencel társalog majd komolyan, majd élcélődve. Szóval, sehol a viharok, vagy éppen obstrukciónak semmi nyoma.

Ellenben a karzat zsufozásig megtelt érdeklődő hölgyközönséggel. A látcsövek egész ütege mered a karzatok felé és a mikor az egyikbe Fejérváry miniszter is betekintett, hirtelen felkerekedett és a másik pillanatban már a karzaton termelt, a hol két bájos hölgynek mutatta be és meg a parlament nagyságait.

Időközben Apponyi is megnyitotta az ülést és egy napirend előtti vita után az indemnityre került a sor.

Kossuth Ferenc volt az első ellenzéki szó-

nok, a ki hosszabb beszédben vette sorra a kormány büneit.

Zichy János gróf a néppárt nevében nem viseltetett bizalommal a kormány iránt, de ezt röviden indokolta meg. A szünet után Holló Lajos beszélt.

Részletes tudósításunk a következő:

(A kérvények.)

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Plósz Sándor, br. Fejérváry Géza, Darányi Ignác, Láng Lajos és Cseh Ervin miniszterek.

Elnök az ülést fél 11 órakor megnyitja, több jelentést terjeszt be; Eszterházy Kálmán gróf és Seemayer János egészségük helyreállítására hat hetesi szabadságot kértek. A Ház megadta.

Lengyel Zoltán a napirend előtt szólalt fel és kérdőre vonja a kormányt, hogy miért nem tűzik tárgyalásra e törvényeket, holott sok sürgős kérvény fekszik a Ház előtt. Sürgeti az olasz-borvám megszüntetése, az önálló vámterület felállítását és Kossuth Lajos érdemeinek törvénybeiktatása tárgyában beadott kérvények tárgyalását, különösen pedig a Kossuth Lajos szobrának felállítását sürgető kérvényeket kéri számomra. E tekintetben azt tapasztalja, hogy a miniszterelnök bujkál, bizonyítja az is, hogy e kérvényeket nem engedi tárgyalatni, holott azt már többször megígérte. Ennélfogva az elnökhöz fordul, és tőle kéri a kérvényi bizottság utasítását hogy az tárgyalja mielőbb a kérvényeket. Kérdi Apponyt, szolidaritást vállal-e a kormány eme eljárásával?

Széll Kálmán miniszterelnök: Mindenekelőtt megjegyzi, hogy semmi kifogása sincs az ellen, hogy a kérvényeket a bizottság tárgyalja és bármely napon, akár mikor is a Ház elé kerüljenek. Ami pedig a bujkálást illeti, ezt a vádat különösnek tartja akkor, a midőn már a mult időszakban is megmondta, hogy a Kossuth-szobor felállítását ellen semmi kifogása sincs s annak fölállítását semmi tekintetben sem fogja meggátolni. A bujkálás vádját tehát határozottan visszautasítja.

Elnök kijelenti, hogy a bizottságok működésére semmi befolyással sincs.

(Az indemnitás.)

Következett az indemnitás.

Neményi Ambrus előadó elfogadásra ajánlja az indemnítást, miután a költségvetés tárgyalása rendszeresen hosszabb ideig szokott tartani s így január 1 ig letárgyalható nem lesz.

Kossuth Ferenc: Törvényeink értelmében a költségvetést évről-évre kell megállapítani, holott a kormány évről-évre indemnítást kér. Hogy mennyire a törvényből folyik a költségvetés évenkénti letárgyalása, hivatkozik Deák

Ferencnek 1868. november 9-iki beszédére, a melyben Deák maga sarkalatos törvénynek monja az ország ama jogát, hogy a költségvetést csak évenként lehet megállapítani. De hát Deák szelleme ragyon távol lebeg innen. Még Deák helyét is, a melyet a régi, kopott, de kényelmes Házban respektáltak, ott hagyták nehogy itt zavarja a kedélyeket. Itt vagyunk ez aranyos, talmi márványos Házban, a hol talmi alkotmány van, mert ez is repedezik, mint a parlament márványa.

De bizalmatlanságból sem fogadja el a költségvetést, mert a függetlenségi és 48-as párt egyetlen 67-es kormány iránt sem viseltetik bizalommal, de specifikusan sem viseltetik bizalommal e kormány iránt a következő okokból:

Először is a közösgyi kiadások miatt, mert ezek tulon tul megterhelik az országot. A történelemből bizonyítja pedig, hogy a közös költségek nem a pragmatika szankcióból folynak. Bizalmatlanok a kormány iránt, mert a kvótát az ország szegénysége ellenére is egyre emelik, holott az eddigi kvóta is elviselhetetlen volt. Bizalmatlanok a katonai javaslatok miatt is. Az ország kiaknázott erejét gyöngette már az a célzat is, hogy a póttartalékosok benntartásával emelték volna a létszámot és a költségeket. Ha ezt a javaslatot visszavonják és az ujonclétszámot emelik fel, az eredmény ugyanaz.

Kubik Béla: Próbálják csak ide hozni! (Derűtlenség.)

Kossuth Ferenc: De ezt törvényerőre sem emelhetik, mert Ausztriában már obstrukciót hirdetnek ellene és csak nem gondolja a kormány, hogy még ily nemű javaslatot is a 14. § al enged törvényerőre juttatni Ausztriában, holott ezt a parlamenteknek kell megszavazni.

(A civilista.)

Ez a kormány a civilistát is két millióval akarja emelni. Különösnek tartja, hogy a kormány olyan időben meri a civilista emelését kérni, amikor az ország a legszegényebb. (Igaz!) Hiszi, hogy a tuloldalalon levő képviselők lelkiismerete is megszólal, amikor ilyen lehetetlen követeléssel állanak elő. Mi 9 millió koronát fizetünk eddig is az udvarnak. Ebből csak 720,000 koronát költenek el itt, de sőt még ezt sem, mert az ebből megtakarított összegből kezdték építeni a kir. palotát, de még 10 millió kamatmentes kölcsönt is adott az állam erre E tartozásra az udvar most évenként 640,000 koronát akar visszafizetni. Igen ám, de maga a kamat 800,000 korona volna és így a 10 millió adósság tulajdonképpen évenként 140 ezer koronával emelkedik. (Elénk derűtlenség, tetszés.) Azt mondják, hogy a főhercegek 1873. év óta megszorodtak. Ezt az ország eddig valóban nem tudta. (Derűtlenség.) Közülök három kivéve sohasem látunk. (Tiltakozik tehát a civilista emelése ellen. (Helyeslés.)

kérletre, hogy szeresse egy kissé a jó nént. Csak összeráncol a szemöldökét s reá is úgy nézett, mintha megfenyegette volna. Olykor hűvös idők jártak, a kőrifsa egyre jobban hullatta a lombját s nem ritkán megesett, hogy a tanár ur elfelejtett galyacskát törni le róla a többi mellé, de mintha odahaza sem zörögtek volna olyan fájdalmasan a letört ágak, ha nagy ritkán eszébe jutott a tanár urnak, hogy felnyissa a kapcsolos imakönyvet. Néha már a hó is szállingált és amikor hazafelé mentek a temetőből, a hölgy bizalmasan simult a tanár urhoz. Ha meg sikos volt: a karjába kapaszkodott, hogy el ne essen.

— Az a kis fiu egészen elvadul. Ma is látam: egyedül csatangol az utcán, haja rendetlenül fittyen az arcába, ruhája szakadozott, tán még a csizmája is... Mért nem keres valakit, aki kész örömmel viselne gondot reá?

— Fehérül a hajam, kedves nagysád... Ugyan ki jönne hozzám, mikor annyi a fiatal? A tanár urnak édes zsbongás futkosott végig a testén, mégis mintha megremegett volna a szívébe lopódzott gondolattól.

— Nem az évek vénítik az embert. Mit gondol? Ilyen korban még meleg a szív, meleg az élet. Akárki önhöz megy, ha akarja! Hevesen, szinte lázasan beszélt a nő s biztatón, édesen nézett a férfi szemébe.

Bálának este későn, amikor egyedül, álmatlanul virrasztott a kandalló mellett, eszébe jutott Katharina. Éppen ma mondotta, hogy ret-

tenetes idők következnek ezután. A mostoha még meg is veri, mert neki nem fáj úgy a szíve, mint az édes mamának, aki együtt sir a gyermekével, ha megfenyítette. Aztán a me sékből is sok gonosz dolgot hallott a mostohák kegyetlenségéről. Kétségbeesett szilaj erővel ragadta meg a hazatérő apja kezét, aki úgy mosolygott, mintha felborozott volna valahol. S kabátján szép hosszú asszonyi hajszál kunkodott alá.

— Ne hozza ide azt a csuf nént, apácska. Jó leszek, nem panaszkodom soha, kikefélem a csizmámat, szorgalmasan járok az iskolába... Nem akarom, hogy az édes mama képét kidobja a szemétre.

A tanár ur hirtelen haragosra vicsorította mosolygó arcát. Egy pár széket felborított, a hogy fenyegetve lépegetett fel és alá. Hát nem bolondok ezek a mai gyermekek!

— Megverlek, fattyu, ha így beszélsz a jó nénről!

„Megverlek!” ez a rettenetes szó sokáig kinozta a Béla szivecskéjét, mert ezt még sohasem hallotta senkitől. Édes mamájára gondolt, aki kint van a temetőn, nem jöhet a segítségére és hullatta a könyeit.

Az után hideg téli napok következtek. Az utcákon örökös volt a szánkák csilingelése. Vidám gyermekek csuszkáltak a jégen, akik mind boldogabbak voltak, mint Béla, mert édes mamájuk volt s apácskájuk nem üldögélt a meleg kandalló mellett, élében a szép pillangós

mostohával, aki úgy beszélt, mint a muzsika, úgy kacagott, mint az ereszalatti galambok. Nem csoda, ha kibeszélte, kikacagta az egész világot, a féltő, nyájas apai gondokat a tanár ur szívéből.

— Nem tudom, miért gyűlöl az a gyermek? Olyan haragosan néz reám, hogy szinte megdöbönt a tekintetével. Még mérget kever az ételembe! — vádaskodott a cifra, kényes asszony, kinek az elkeseredett fücska nyíltan azt vágta a szemébe: „Nem édes mamám... nem szeretem!”

— Majd engedelmességre, szelidségre szoktatom! — mondotta a tanár ur s aztán suhogott nagy kegyetlenül a vessző, porlott a kis vékony kabát, a lány csontocskák ropogtak. Béla összeszorította a fogát és nem sirt, csak a lelke; de ezt nem hallotta senki. Katharina azonban zokogva borult reá s szívtépő hangon mondotta:

— Ilyen szomorúság lesz ezután az élet. Az apácska mindig haragszik, ha magát látja. Ma csak egy-két vesszőütés volt; de mi lesz, ha majd kis testvérkét hoz a gölya? Bizony összetöri minden csontját, mert akkor a kis testvérke lesz a kedves, magácska, lelkem, senki, semmi.

Szakadozott öltözetben, szétnyítt csizmájával egyedül bolyongott Béla az utcákon, mert a vén Katharina sirt s ő vele nem gondolt senki. Fényes ablakok világoltak ki az utra; odabenn ragyogó szírványos karácsonyfák; kö-

Végül a paktumról szól és hosszasan bizonyítja, hogy ők úgy értették, hogy 1903. évi december 31-ig meg kell okvetlenül lennie a közös általános vámtarifának, még pedig törvényes alakban. (Helyeslés a szélbalon.) Ezt ők hazafiság-kérdésnek tekintik. És a miniszterelnök hasztalan veszi elő ékesszólását az ellenkező bizonyítására. Az Egyesült-Államokban az a vélemény, hogy nagyvezet, nagytehetségű emberek nem valók a kormányelnöki állásra. Baxter egyik legnagyobb eszű ember volt és mint miniszterelnök semmit sem tudott produkálni. A miniszterelnök csak nagy polemikus tehetségével vitathatja el álláspontja helyességét, de nem cáfolhatja. Az indemnitást nem fogadja el. (Helyeslés a szélbalon.)

(Még egy bizalmatlanság.)

Zichy János gróf. Ugy látszik, hogy nálunk már kormányozni sem lehet indemnitás nélkül. Minden évben megrögzött szokásként kérnek folyvást indemnitást, holott az idén erre valóban nem lett volna szükség. De hát félévén át parlamenti szünet volt és most egy hónap is meddön telt el. Az indemnitást elvi okokból, de bizalmatlanságból sem fogadja el. Fokozza bizalmatlanságát a politikai viszonyok zavaros volta is. A nemzetgazdasági politikai kérdésekben oly ellentétek vannak magában a szabadelvű pártban, hogy egészséges gazdasági politikát ez a kormány nem is csinálhat. Az Ausztriával folytatandó kiegyezési tárgyalásoknál követeli, hogy a nemzet érdeke tartassék szem előtt. Elismeri a kormány működését a kiegyezési tárgyalásokat illetően, de mégsem bizik a kormányban és a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a néppárton.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

(Kormány és dinasztia.)

Holló Lajos szólalt fel szünet után. A legfeltettebb kincse évtizedek óta a magyar országgyűlésnek a budget megszavazási joga és ezt most egyszerűen a dinasztia jogává akarják tenni. Nagy félreértésre mutat az is, hogy most akarják a civilistát felemelni, a mikor a nép hihetetlenül szegény. A létszám felemelés ellen is határozottan tiltakozik, mert nem tartja a lelkiismerettel összeegyeztethetőnek, hogy háboru esetén készületlen és rosszul fegyverzett embereket a biztos halálba kergessenek.

Holló szerint a kormány a dinasztival szemben függőben van, holott erős nemzeti irányt kellene kifejteni s a nemzet szuverén jogát megőrizni a korona akaratával szemben. A javaslatot nem fogadja el.

Bedőházy szintén a javaslat ellen szólal fel. A vitát holnap folytatják.

rülettük vidáman ugránczó gyermekek. Ez a kép elevenült fel előtte lépten nyomon. Ugy elnézte őket s úgy megfájult a szivecskéje. Eszébe jutott, hogy volt olyan édes boldog idő, a mikor ő is ilyen repeső szívvel ugránczolt az égő karácsonyfa körül. Ott volt az a melegszívű, mosolygó asszony: a mamája. Az édes jó — az akkori — fel-felkapta a karjára s úgy mutogatta a magasabb ágak csecsebecsét. És most?

Megereedtek a könyei. Gyöngye teste fájt: égette az a pár vesszőtűs, melyet apja mért rá — a mostohaért. De nem is a teste, a lelke égett olyan fájdalmasan.

Eppen az utca végén álldogált ekkor, borzongva a végtelen havas síkságtól, mely kietlen messzeségben terült el előtte. A városból nem látott már semmit: eltakarta a lomha nehéz köd, mely mozdulatlanul feküdt a házakon. Apró, finom eső, avagy tán hó permetélt.

— A hómező sem barátságosabb, nem hidegebb mint a mostoha! — gondolta magában a fiú. Pillanatig tétovázott, mivel a finom hó csendes zizegással hullodott s egy ilyen zimankós időnek kísértetei vannak. Aztán keserű daccal, elszántan vágta fel a fejét s nekiindult a havas mezőnek.

Nagy távolban kutyák vagy tán farkasok vonítottak.

TÁVIRATOK.

Doktori jubileum.

Bécs, november 4. Unger a birodalmi törvényszék elnöke ma ünnepli 50 éves doktori jubileumát. Ez alkalomból megjelent nála a bécsi egyetem rektora, a jogi kar több tanára és sok küldöttség. Körber miniszterelnök személyesen üdvözölte a jubilánst. Sok belföldi és külföldi egyetemről üdvözlő táviratok érkeznek az ünnepelthez.

Panasz Kina ellen.

London, november 4. A Times jelenti Pekingből tegnapi kelettel: Arra nézve, hogyan teljesíti Kina szerződéses kötelezettségeit, jellemző egy császári leirat, a mely a kvangszii kormányzónak egy e öterjesztésére adott válaszkép egy negyedrendű hivatalnokot hazafiságáért elsőrendű mandarinná nevez ki. Ez a hivatalnok ezer Mauser-féle puskát és 300,000 töltényt csempészett be Kvangsziba s azt rendelkezésére bocsátotta a kormányzónak a felkelők elnyomására. Történt pedig ez dacára annak, hogy tavaly augusztusban a békeszerződésnek megfelelően császári rendelettel fegyverek behozatalát megtiltották.

Kegyelem egy kerületnek.

(A tápéi mandátum sorsa.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 4.

A tápéi választókerületben tudvalevően a kuria megsemmisítette a választást és tekintettel a kiderült visszaélésekre, a Ház elé bocsátotta annak a döntését: nem volna-e helyénvaló a tápéi kerület követválasztó jogát egy időre felfüggeszteni.

A Ház ez ügyben bizottságot küldött ki, melynek tagjai lettek: Kabos Ferenc, Halász Zsigmond, Károlyi Antal, Mayer Károly, Kubina József, Victorisz Miklós, Kecskeméthy Ferenc, gróf Serényi Béla és Haydin Imre előadó. A bizottság elnöke gróf Apponyi Albert házelnök.

Ma délelőtt ült össze a bizottság dönteni a tápéi kerület sorsáról. A bizottság, miután úgy konstataálta, hogy nem voltak oly nagy mértékű etetések-ítatások, a következőképen határozott:

A vizsgálat eredménye alapján, minthogy abból kitűnőleg:

1. a felhozott vesztegetési esetek közül csak egy nyert beigazolást;
2. a kiderített lakomák és vendégségek sem számukkal, sem terjedelmükkel az etetés és itatás nagyobb mértékére nem engednek következtetést;

3. hogy a kihallgatott tanúk nagyobb része vesztegetésről, etetés és itatásról nem tud, ami ennek nagyobb mérve esetén lehetetlen lett volna, minthogy a képviselőküldési jog felfüggesztése oly alkotmányjogi vesztesége és erkölcsi megbélyegzése egy kerületnek, melylyel csak súlyos indokból terhelhető, e súlyt pedig a kiderített tények úgy egyenkint, mint összességükben nélkülözik, javasoljuk a tisztelt képviselőháznak, hogy a tápéi választókerület képviselőküldési jogát *ezuttal ne függeszse fel*. A bizottsági tagok utiköltségét és napidijait 1780 korona összegben a házszabályok 118. §-a értelmében, a jegyzőkönyvvezetőknek felmerült 50 koronát és két szegénysorsu tanunak, kik a vizsgálatra Pozsonyból és Budapestről jelentek meg, uti- és napiköltség címen kifizetett 60 koronát a képviselőházi pénztár terhére vegye és a bemutatott számlák szerint kifizetni rendelje.

Az előadói előterjesztés után gróf Apponyi Albert kérdést intéz a bizottság tagjaihoz: vajjon kívánna-e az előadótól felvilágosításokat.

Kabos Ferenc felvilágosítást kér arra nézve, miért történt a kuria által a mandátum megsemmisítése?

Előadó azzal a felvilágosítással szolgál, hogy a választás érvénytelenítése a dorozsmai Enyedy-párti lakoma (etetés-ítatás) alapján történt.

Ezután a bizottság egyhangulag elfogadta az előadó javaslatát.

A párbaj ellen.

(Bourbon Alfonz herceg akciója.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 4.

Röviden már jeleztük, hogy Bourbon Alfonz herceg, a kinek nevéhez a párbajellenes akció megindítása fűződik, Nagyváradra érkezett, hogy az ott folyó mozgalom vezetőit kintartásra buzdítsa. Mint Nagyváradról táviratozák, a herceg ma délelőtt Hoványi Géza dr.-ral, Hoványi Gyula dr.-ral, Sávelel Kálmán királyi főügyessel és Nagy Ferenc törvényszéki elnökkel hosszasan tanácskozott a párbajellenes liga megalakításának módozatairól és a kövendő tevékenységről.

Később a herceg egy hírlapíró fogadott, a kivel sokáig beszélgetett a mindenfelé megindult párbajellenes mozgalomról. Már előbb volt szándékában — mondotta egyebek között — Budapestre utazni, hogy Magyarországon a párbajellenes mozgalom megindítására összekötéseket keressen. Időközben örömmel értesült a nagyváradai mozgalomról s azért jött ide, hogy a mozgalom vezetőit buzdítsa és maga is közreműködjen a liga megalakításában. Kíváncsnak tartaná, ha a parlament tagjai minél nagyobb számban csatlakoznának a mozgalomhoz. Ez nagy lökést adna a humánus vállalkozásnak. Ausztriában a mozgalomnak sok képviselő tagja van. Magyarországon különösen fontosnak tartja a párbajellenes liga megalakítását, mert a temperamentumos magyar nemzetnél a párbajok sokszor végzetes kimenetelűek. Örömmel tapasztalja, hogy a sajtó támogatja a mozgalmat. — Franciaországban a sajtó jó ideig ellene volt a párbajellenes mozgalomnak, csak mikor Cassagnac is csatlakozott hozzá, a sajtó is egész erővel melléje állott.

— Fenséged bizik a mozgalom sikerében? — kérdezte az újságíró.

— Föltétlenül bizom. A siker nem fog elmaradni, csak hívei ne csüggedjenek. A párbaj ellenes akció eddig is nagy hódításokat tett. Vannak már ligák Ausztriában, Németországban, Francia és Olaszországban. Most Magyarországon kell erősen szervezni a mozgalmat. Eppen ezért megyek ma Budapestre. Mert hát az volna jó, hogy ha ott is lehetne egy erős ligát teremteni, amely központja lenne a mozgalomnak.

— Magyarországon Vásonyi Vilmos a vezére a párbajellenes akciónak, — jegyezte meg a hírlapíró.

— Ismerem a nevét és a működését. Am a dolog természete úgy hozza magával, hogy én óhajtanék tartom, vajha legfelsőbb körök szegődnének a párbajellenes zászló alá. En a ligát minden párt, felekezet és osztálykülönbség nélkül szeretném megalakítani Budapesten, ha csak lehetséges. Az emberek lelkében meg kell találni a rugókat, amiért az eszme katonáivá szegődnek. Az egyik megteszi vallása, másik elvei kedvéért. A fő az, hogy megtegyék; mert hiszen ezzel egy közös és magasabb célt szolgálunk.

A herceg ezután még lelkesen ecsetelte a liga nemes célját, amelynek diadala a modern felvilágosodás győzelme lesz. Ujból hangsúlyozta, hogy milyen örömmel vette hírül a nagyváradit mozgalmat s mily élénk vágyat érez, hogy annak vezetőivel megismerkedjék.

A herceg ma délelőtt fél 12 órakor Budapestre utazott, hogy ott is lépéseket tegyen a párbajellenes liga megalakítása iránt.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Az őrnagy ur, bohózat (Páros bérlet.)

Csütörtök: Csókon szerzett vőlegény, bohózat. (Páratlan bérlet.)

Péntek: Nilusi varázsló, operette. (Párosbérlet.)

Szombat: Liliom Klára, színmű. (Páratlan bérlet.)

* **A cigány.** K. Hegyessy Mari vendégszereplése, Karácsonyi Mariska a népszínmű-szerepben, Békés Gyula neve a színlapon s telt ház — minden öreg kritikus szerint — az est szignaturája. He gyessy Mari vendégszereplése ugyan nem egy a szokással, de Békés Gyulát láthatni vezető szerepben, Karácsonyi Mariskát élvezni népszínműben elég az aradi közönségnek ahhoz, hogy a színházat megtöltse. A vendégművésznőnek a színház kommunikéje szerint is egyik legkiválóbb szerepe a Cigány Rózsija, melyben bő alkalom kínálkozik egy drámai színésznőnek a tehetsége sokoldalú bemutatására. S tény az, hogy Hegyessy Mari asszony alakításának az a része, melyben a drámai erő dominál, kiváló volt, a szenvedő cigányleányt rokonszenves színekkel rajzolta meg, fájt a szívünk őt esztelenségében látni, de a szerelmes cigány leányának nem hittünk, ebből az alakjából hiányzott a poetikus, vagy érthetőbb: a lírai vonás. Megrázó tudott lenni, de a hol szavának közvetlen, szívhez szóló melegségével kellett volna hatni, ott nem férközött az érzésünkhöz. Az öreg cigány szerepének azonban nem volt egyetlen részlete sem, a melyet Békés Gyula ki ne dolgozott volna. Ötlet volt minden szavában, tudott megható lenni és tudott mosolyt is gerjeszteni. Elsősorban eltalálta azt az alaphangot, a mely alakjának az eredetiséget adta meg, azután pedig végigvezette ezt az eredetiséget egész szerepén s így valódi is volt az alakja. Sűrű és őszinte tapsokat kapott. Hegyessy Marival együtt számtalanszor hívták lámpák elé. Karácsonyi Mariska végtelen kedvességgel csicseregte el a nótáit, Békés Gyulának azonban a hangján kívül egyéb művészete nincs. Ternyei, B. Szabó és Győre kifogástalan alakításai váltak még ki az egyébként nem valami erős lábon álló összejátékból, melybe ráadásul a zenekar is vegyített diszsonáns „hangot”. A népszínmű magyar nótáit olyan krudélisan kísértte, hogy a szóló-hegedű hamis hangjai még az énekeseket is megzavarták. (e—a.)

* **Az őrnagy ur.** A francia bohózatok színréhozatalának főkélléke a gyors menetű, gördülékeny előadás. Zilahy Gyula igazgató nagy súlyt helyezett erre a kellékre és e célból maga vezette az „Őrnagy ur” főpróbáját. A darabban Csiky, Békés, Gazdy Aranka, Szabó Irma és Sarkadi játszó a főbb szerepeket.

* **Liliom Klári.** Dóczy József népdalköltő legszebb dalait e népszínmű számára írta, mely darab bemutatóját szombatra tűzték ki. A népszínmű úgy tárgyánál, mint drámai szerkezeténél fogva nagy sikert aratott és bizonyára nálunk is megnyeri a közönség tetszését.

* **Casanova.** A társulat szorgalmasan készül napról-napra a műsorra kerülő újdonságokra, melyek közül Casanova a legbecsesebbek egyike. A gyönyörű zenepartitúrával a zenekar már a próbákat megtartotta és holnap a színház zongora termében megkezdik a szóló énekesek a próbákat. A darab nagyszabású kiállításáról a festőteremben Végh István színházi festő gondoskodik és a ruhatárban is foglalatos-

kodnak a kosztümök előállításán. Az operettre tehát nagy gonddal készülnek a színházban.

* **Felhő Rózi Amerikában.** A debreceni színházban, Makó Lajos társulatánál jelentős művészi sikereket arat Felhő Rózi, az aradi társulat volt kedvelt primadonnája. A fiatal művésznőnek, mint tudósítók írja, kecsgető szerződési ajánlatot tett egy amerikai színház-igazgató, melyet ő valószínűleg el is fog fogadni.

* **Vonós kvartett és Szoyer Ilona.** A jövő hó elején tartja Aradon a híres Bürger-Grünfeld kvartett hangversenyét, melyen Szoyer Ilona a m. kir. opera primadonnája is közreműködik. Az érdekes hangversenyre előjegyzések elfogadtatnak Révész Nándor könyvkereskedésében.

* **Magyar Könyvtár.** A Wodianer féle kiadó-cég nagy népszerűségű vállalata, a Radó Antaltól szerkesztett „Magyar Könyvtár”, most kezdi meg füzeteiből a negyedik század, előkelő nevekkel és kiváló munkákkal. Beöthy Zsolt, átengedte a vállalat számára Wesselényi Miklósról Zilahon mondott remek emlékbeszédét. Melléje sorakozik Mikszáth Kálmán, e klasszikus elbeszélőnk, a ki legjelesebb munkáit most sorra adhatja ki a „M. K.”-ban; ezuttal „Prakovszky, a siket kovács” került sorra, a vállalat két számát töltve meg. A külföldi klasszikusai közül „Demosthenes” jelenik meg, a ki-nak Philippikáit Borsos Károly zamatos magyarsággal, világos és egyszerű stílusban fordította le. Végül becses ismeretterjesztő olvasmány is van ez új sorozatban: ifj. Hegedűs Sándor írja le amerikai uti élményeit „Az óriások világa” című füzetben, elevenen, érdekesen, költői tollal. Egy-egy szám ára 30 fillér. Teljes jegyzéket kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal: Andrassy-ut 21.

Böhm Adolf sikkasztása.

(A vizsgálat befejezés előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 4.

A nagy sikkasztás, melynek révén ismét országszerte emlegetik Aradot, még most is foglalkoztatja a kedélyeket. A bűnösök már a zárka csendjében várják a bűnhődést, odakünn azonban, a hol bűnük mélyreható nyomokat hagyott, nevük közszájon forog.

A vizsgálat, mely széles mederben indult meg, nemsokára befejezéséhez közeledik. Hangyaszorgalommal gyűjtik az adatokat Meszlényi Antal dr. kir. ügyész és Greén Nándor tb. főkapitány egyfelől, az igazgatóság és felügyelő-bizottság, másfelől. Ott a bűnügyhöz, itt a közgyűlés elé terjesztendő igazgatói jelentéshez szükséges a sikkasztás teljes és világos képének kiderítése.

A mai nap eseményeiről az alábbi tudósítás számol be:

A mai vizsgálat.

Ma nyugodt napja volt az ügyészégi fogház legérdekesebb lakójának, Böhm Adolfnak. A vizsgálat ma is folyt, a könyveket vizsgálták, és pedig a Weiss A. és társa és a Kintzig Géza-féle bejegyzésekre vonatkozólag. Megállapította itt Greén Nándor főkapitány, hogy ezen a címen, nem mint előbb tudták, 160,000 korona, hanem csak 142 631 korona 42 fillér a hiány.

A rendőrségnek még az a teendője van hátra, hogy átvizsgálja a meghamisított mérleget és könyveket, s az elsikkasztott értékpapírokat. Ezzel befejeződik a nyomozás s nem lehetetlen, hogy már karácsony előtt meg lesz az ítélet.

A vizsgálat különben úgy a hatóság, mint az igazgatóság részéről meglehetősen akadályokkal küzd. Az intézet könyveire ugyanis mindkét helyen szükség van s azokat hol a törvényszékre viszik, hol visszazárlítják a bankba, vándorolnak ide-oda, mert a könyvek nélkül semmit sem lehet végezni.

Böhmöt igen rövid ideig hallgatták ma ki, Ezen a kihallgatáson jelen volt Laczay Endre és Fodor Gyula is, kiket szakértőkként hallgattak ki.

Konsitzky bűnrészsége.

Sokfelé még nincsenek tisztában azzal, hogy Böhmnek mennyiben volt szüksége Konsitzky segélyére s mennyire terheli a büntető-jogi felelősség a cégvezető titkárt, mint Böhm büntársát a sikkasztásban.

A szakértőktől úgy értesülünk, hogy a folyószámlán elkövetett sikkasztási manipulációkhoz Böhmnek nem is volt tulajdonképpen szüksége Konsitzkyre. Ezeket Böhm Konsitzky nélkül is végezhette volna, anélkül, hogy Konsitzky valamit sejtett volna vezérigazgatójának bűnös ténykedéséről.

Ez a sikkasztás oly raffinált módon van kiszelve, hogy csak a véletlen vezethetett a felderítésére.

Konsitzky tulajdonképpen csak abban segédkezett Böhmnek, hogy az igazgatóságilag leírni rendelt mintegy 90.000 koronát az aktív vagyonba állította be.

Ebből azonban a részvényeseknek semmi kárjuk nem származott, mert ezt a most hiányzó összeget a részvényesek már előre felfeltették osztalékokban.

Konsitzky tehát csak az okirathamisítás büntetvényében volt segédje Böhmnek, s az ügyesség előreláthatólag közokirathamisítás büntetvényében való bűnrészség miatt fog vádat emelni a titkár ellen.

Ha Böhm nem jut arra a gondolatra, hogy a mérlegben mutatkozó hiányt értéktelen követelések feltámasztásával pótolja, és esetleg újabb fedezetlen folyószámlák nyitása által hozta volna létre az egyensúlyt a mérlegben, akkor Konsitzkynek haja szála sem görbült volna meg s nem kellett volna Böhm eszközévé válnia.

Kétségtelen azonban, hogy Konsitzky büntársá volt Böhmnek, még pedig olyan büntársá, aki öntudatosan követte el a bűnt, tudva barmisított. A mivel szemben fennállhatott volna az az eset, hogy öntudatlanul a büntársá is lehetett volna Böhmnek; abban az esetben t. i., ha Böhm megtévesztette volna Konsitzkyt és az igazgatóságra való hivatkozással iratta volna be Konsitzkyvel az összes tételeket, melyeknek tulajdonképpen Böhm volt a gazdája.

Az intézetből.

Az intézetben most a mérleg összeállításán dolgozik az igazgatóság. A munkával, melyhez ma kezdtek hozzá, néhány nap alatt elkészülnek. A mérleget a rendkívüli közgyűlésen fogják bemutatni.

A mai nap folyamán 30,000 korona betétet helyeztek el az intézetben, míg a kivett összeg a leg számbavehető.

Böhm börzespekulációi.

Az a körülmény, hogy Böhm Adolf egyszerre negyvenezer korona tőzsde-differencia előtt állott, arra a föltevésre késztet, hogy óriási összegekben játszott a tőzsdén, mert valószínűnek látszott, hogy csak nagymennyiségű papírral való spekulációból származhatik ekkora differencia.

Most azonban körülbelül be van bizonyítva, hogy Böhm nem volt nagy játékos. Csakhogy véletlenül éppen olyan papírok voltak a kezében, a melyek az ország legszerencsétlenebb papírjainak voltak mondhatók és melyek a legnagyobb árfolyamvesztéséget szenvedték.

Hihetetlen balszerencse kísértte Böhm tőzsdejátékát. Mintha csak kikereste volna azokat a papírokat, amelyek leg többet lehet veszteni.

A **Weitzer-féle részvénytársaság** 700 koronán állottak, mikor Böhme azokat bevitte a tőzsdérfolyam-harcába és akkor, a mikor a részvényeknek gyümölcsözőniök kellett volna, értékük 95 koronára hanyatlott alá.

Nem kisebb vesztesége volt a Budapesten székelő **Magyar ipar- és kereskedelmi bank** részvényeivel. Ezeknek értéke 260 koronán állott s lecsappant 18 koronára.

A **raskospalotai vasút** részvényei, melyek eleinte jövedelmezőknek ígértek, szintén hihetetlen módon leszállottak értékben.

Hozzájárult még ehhez, hogy ezek a különböző papírok, tőzsdei nyelven szólva, úgynevezett **koszt-pénzt** is igényeltek, mert Böhme érdekében állott, hogy a játék folytatása végett a kamatokat fizesse.

Palástolási kísérletek.

Rendszerint a legnagyobb bűnösök azok, a kik bűnüket a leglázasabban, a legmohóbban igyekeznek takargatni. Attól félnek, hogy mindenki leolvassa arcukról a bűnt s hogy ezt a sejtést eloszlassák, mindenféle apró dolgokat mondanak el, melyekkel az esetleges gyanút másfelé terelik. Félrevezetik az ismerősöket életmódjukkal is.

Ilyenformán van Böhme is. A tőzsdén játszott és nyilvánosan lázasan érdeklődött a **szőlőművelés** iránt. A szőlőművelést mondotta az emberi foglalkozások közül a legjөvedelmezőbbnek, holott valójában mindent a tőzsdétől várt. De a tőzsdéről sohasem beszélt, mert, mint minden bűnös, félt, hogy érdeklődése gyanút keltsen.

Egy héttel ezelőtt, a mikor még sikkasztása nem volt köztudomású, **Szalay Károly** igazgatónak ezt mondta Böhme:

— Hiába, csak a szőlő az, ami jөvedelmez. Arra kérlek Károly bátyám, ha találsz valami alkalmas szőlőt, szólj nekem, szeretnék magamnak egy kis fekvőséget venni.

Talán eszéágában sem volt Böhme, hogy szőlőt vásároljon. Arra való volt ez, nehogy valaki azt gondolja, hogy ő a tőzsde iránt érdeklődik. Hadd higyjék az emberek, hogy az ő ideálja a szőlőgazdaság.

Igy tett **Jellinek** is, a bécsi **Länderbank** nagystílű sikkasztója. Hogy félrevezesse az embereket s gyanút ne keltsen, az elsikkasztott pénzt olyan vállalatokba fektette, a honnan a pénzt nem lehetett hamarosan kivenni. Ipartelepeket alapított, azon reményben, hogy majd eme vállalkozásainak fogja mindenki birtelen meggazdagodását betudni.

Olyan eljárás ez természetesen, melyet a bűnös lelkiismeret rövidlátása diktál. A struccz madár is, mikor ellenségei elől el akar bujni, csak a fejét dugja a homokba.

A nagy osztalék.

Az **Aradi ipar- és népbank** évi jelentéseiben állandóan olvashattuk, hogy a bank szép osztalékokat fizet a részvények után.

A részvényesek örültek, s a részvények ára telemesen emelkedett. Legutóbb 725 koronát fizettek egy-egy részvényért.

Most, hogy **Böhme Adolf** üzelmel kitudódtak, sokan csodálatosnak találták, hogy miért igyekezett Böhme arra, hogy minél nagyobb osztalékokat fizettessen a részvények után?

Ennek a törekvésnek meg volt a maga pénzügyi háttere, a mennyiben Böhme a saját hasznára dolgozott, mikor nagyobb osztalékokat fizettetett a leírt követelések beállításai által.

Böhme ugyanis, mint azt már egyizben megirtuk, legnagyobb részvényese volt a banknak. Mintegy százötven részvény volt az ő tulajdona.

Böhme arra az esetre számított, hogy részvényeit értékesítenie kell, s hogy ezt minél nagyobb haszonnal tehesse, érdekében állott a részvények arát magasabb osztalékkal javítani.

De Böhme csalódott jó előre kiszámított terében. Olyan rossz idők jártak a papírokra, hogy a mesterségesen fölcsigázott osztalék sem váltotta be azt a magas kurzust, melyet ő képzelésében hozzáfűzött.

Volt ezenkívül más indoka is, a mért nagyobb osztalék után törekedett. Mint legnagyobb részvényesnek, az évenkénti osztalék neki is szép összeget hozott s minél nagyobb volt az osztalék, annál többet fordíthatott szenvedélye kielégítésére, t. i. a tőzsde-spekulációkra.

Egy sikkasztás Böhme módjára.

Az **Aradi Közlöny** nemrégiben részletesen megírta azt a sikkasztást, melyet az **Angol-Osztrák-Bank** kárára követett el **Krämer Jenő**, az intézet igazgatója.

Az eset csaknem hajszányira azonos a Böhme esetével, csak hogy míg Böhmenél a véletlen játszotta a felfedező szerepét, addig ott egy lelkiismeretes tisztviselő fáradhatatlan utánjárása fedezte fel az igazgató bűnét.

Krämer fedezetlen folyószámlát nyitott néhány névre. A mikor egy alantas tisztviselő kérdezősködött egy ilyen számlatulajdonos felől, **Krämer** azt felelte, hogy az neki személyes barátja. A tisztviselő azonban nem nyugodott meg. Másnap megkérdezte az igazgatót, hol lakik ez a barátja? **Krämer** odavetett egy címet, abban a hiszemben, hogy a hivatalnok most már nem kutat tovább. De ez kutatott. Elment a mondott címre, ott azonban nem is ismerték az igazgató barátját. Viszszament és felemlítette ezt a dolgot.

— Biztosan elköltözött — szölt **Krämer** hangulatosan.

A tisztviselő végre is jelentést tett az igazgatóságnak, mire megindult a vizsgálat. Ugyanolyan jelenet következett, mint Böhmenél. **Krämer** beismerte, hogy az ismeretlen számlatulajdonos tulajdonképpen ő maga.

Krämer letartóztatták, de szabadon bocsátották megint.

Itt kezd a két eset nem hasonlítani. **Krämer**nek az volt a szerencséje, hogy egy gazdag rokona utolsó krajcárig kifizetett minden hiányt.

Böhmenél az igazságos fátum teljesedik be, a mennyiben a bűnös elveszi büntetését, és azonkívül még elrettentő példát is statáálja bíróság, a mely példa mintául fog szolgálni mindazoknak, a kiket a tulságos költségek bözze-játékra, a játék pedig bűnre csábít.

Krämernél könnyelműség volt a sikkasztás indoka. Sokat és drágán — szeretett.

Böhme-t a pénz utáni sóvárgás vitte a bűnös utra, amazt az érzékiség.

Böhme hordárja.

Böhme Adolf a fogházba került, de azért s épen ezért tagadhatatlanul híres emberré lett. Olyan ember, akinek apró dolgai érdekes epizódokká váltak, melyekhez köze van immár az egész világnak.

Ilyen epizódja Böhme életének az is, melyben, rajta kívül, egy aradi **hordár** játszott szerepet, s mely történetben rokonszenvesen áll előttünk a sikkasztó bankdirektor.

A hordár, kinek **Filimon** Sándor volt a neve (azért mondjuk: volt, mert nemrégiben meghalt szegény), bizonyos előkelő magaslatra emelkedett, valahányszor Böhme Adolfot látta. A Fehér Kereszt előtti posztjáról alázatos kalapemeléssel köszönt a hordár, Böhme pedig odaszölt neki:

— Szervusz!

Ez a szervusz nem nagyuri letegezés volt, ha-

nem normális pertu, melyet joga volt a hordárnak is viszonzni. A joga meg volt hozzá, de nem merete megtenni. Elég volt neki a dicsőségből is, hogy Böhme megkérdezte egyszer másszor tőle, ha valami megbízást adott neki:

— Hogy vagy öreg? Mint szolgál az egészséged?

Boldogan mesélte azután a hordár a kartársainak, hogy a nagyságos bankdirektor ur megkérdezte, hogy van és majdnem kezét fogott vele. Hát bizony ő nagyur lett, pedig valamikor együtt szolgáltak, egy üzletben.

A hordárral ugyanis akkor barátkozott össze Böhme Adolf, mikor segéd volt abban az üzletben, ahol a későbbi hordár bolti szolgál. Ezek multán nagy lett közöttük a társadalmi különbség, de Böhme nem tagadta meg a régi barátságot.

Nem lehetetlen, ha az öreg **Filimon** még élne, most talán visszamondaná Böhme a szervuszt úgy gondolathat, ha ugyan ő is olyan leereszkedő természetű ember volt, mint Böhme.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az **Aradi Kereskedők Köre** kivette a részét a gyászból, amely elnökét, **Tedeschi Viktor** édesanyja elhunytával érte. A kör választmányának küldöttsége ma délben megjelent a halottas háznál, ahol **Tedeschi Viktor**nak meleg hangon tolmácsolta a kör benső részvétét, kiemelve, hogy az elhunyt maga is kereskedő neje volt és mindig élelnek érdeklődéssel viseltetett Arad kereskedelmi ügye iránt. A kör fekete szalagos, babérlevelekből font koszorút helyezett az elhunyt ravatalára, ezzel a felirattal: „Őszinte gyásza jeléül az **Aradi Kereskedők Köre**“. A kör igazgatósága ezután hívja föl a kör tagjait, hogy a temetésen minél nagyobb számmal résztvevni, s arra szerda délelőtt fél tíz órakor a kör helyiségében gyülekezni sziveskedjenek.

Leiningen gróf pohara.

(Relikvia az aradi vértanútól.)

— Az **Aradi Közlöny** távirati értesítése. —

Arad, november 4

Erdekes és nevezetes emléktárgyat kapott ma az **Otthon** budapesti írók és hirlapírók köre. **Leiningen Károly** gróf, az aradi vértanu-tábornok tábortábori ivópohara ez, melyet a gróf szeretettel használt és hosszú időnkig megőrzött. Az ajándékot **Berényi János** gróf juttatta az írók körének. **Berényi** közeli rokonságban áll egy másik aradi vértanu, **Vécsey Károly** gróf családjához s a nevezetes relikviát édes atyjától örökölte.

Az **Otthon** kör kegyelettel fogja megőrizni a relikviát, mindazonáltal helyesebben tenné, ha azt az **aradi szabadságharc** ereklyemuzeumban helyezné el, amely **Leiningen** gróf több emléktárgyának már birtokában van. Ott lenne ez a pohár is a legméltóbb helyen.

Az ereklye történetéről egyébként a következő távirati értesítést kaptuk:

Az **Otthon** írók- és hirlapírók köre ma délután választmányi ülést tartott, a melyen **Rákosi Jenő** elnök bejelentette, hogy **Berényi János** gróf felajánlotta a körnek **Leiningen Károly** gróf, az aradi vértanu tábortábori poharát.

Berényi az ajándékkal együtt levelet is küldött Budapestre, a melyben elmondja, hogy a poharat édes atyjától örökölte. Majd így folytatja:

„Hogy édes apám miként jutott e pohár birtokába, nem tudom, de határozottan kijelentem, hogy ő, valahányszor a szabadságharc eseményei beszéd tárgyát képezték, mindig említette, hogy a szóban forgó ereklye tulajdonában van.“

Történt ez különösen a trencsénmegyei Beckón, rokonunknál, *Rudnyánszky* bárónál, kinek László fivérét a szabadságharc leverése után szintén kivégezték, továbbá Vágújhelyen boldogult édesatyám Gizella nővérénél, férjezett *Vécsey* Ágostonné grófnénál, a ki közeli rokona volt *Vécsey* Károly gróf 48-as honvédtábornoknak.

Ama viharos időkben édes apám — így folytatja Berényi János a levelét — szülei kivánására passzív szerepet játszott, de összeköttetésben állott az ország kiváló egyéneivel és főuraival. Biztos tudomásom van arról, hogy Leiningen gróftól személyesen ismerte.

Mint családunk egyetlen élő fi-sarja, a múlt évben családi levéltárunk második részét a Nemzeti Múzeumnak engedtem át, mivel annak régiségára szintén őriz családunk történelmére vonatkozó tárgyakat, többek közt a bodoki vár ágyúit. Elhatároztam, hogy Leiningen gróf tábori poharát, ezt a nevezetes ereklyét az *Otthon* kör iránt táplált rokonszenvem kifejezésül és Nagyságod iránt való tiszteletem jeléül a fent említett körnek felajánlom.

Szükségesnek tartom felemlíteni, hogy a pohár tokja néhány évvel ezelőtt egy német újságból kivágott és az *aradi kivégzésekre* vonatkozó közleményt tartalmazott, továbbá egy hosszukás papírszeletet, rajta édes anyám kezéből származó irással e szavakat:

*General Graf Leiningen,
Hingerichtet 1849.*

Ezek a mellékletek azonban valahol elkalódtak.

A pohár vastag, fölfelé kissé öblösebb, sima üvegből készült, minden cifraság nélkül, csak talapzatán van némi disz. Talpára csillag van vésve. Alul a körös-körül kiálló vastag talpat vésés ékíti. A pohár hengeralakú, vörös szattyanbőrrel szövött és sárga szarvasbőrrel bélelt tokban van, tetején két aranyozott, de már kopásnak indult betűvel. A tok szélét mindenütt aranyozott vékony beprésselt cifraság díszíti, azonban meglátszik rajta, hogy sokszor forgott emberi kezekben.

Az *Otthon* köszönettel fogadta az értékes ajándékot, melyet Berényi János gróf imént közlött levelének, mint a pohár történetének okiratával együtt gondosan megőriz.

SPORT.

+ **Hadik-huszárok vadászversenye.** Mint minden évben, az idén is megünnepelték a Hadik-huszárok Hubertus napját. A családi erdő területén szép vadászversenyt rendezett ma a tisztikar, s vendégül látták a honvédtábornokokat is. Az idei verseny érdekessége az volt, hogy az első díjat egy fejhosszal lovag *Waclawiczek* Rezső kapitány neje nyerte meg kitűnő teliver páripáján. A start a családi erdő alatt volt lovag *Waclaw* csek vezetése mellett s félórai vágta után ugyanott végződött. Az utolsó akadály után heves küzdelem fejlődött ki, melyből lovag *Waclawiczeké* *Pallér* lova került ki győztesnek. Fejhosszal második *Lipthay* főhadnagy lova, holtversenyben harmadik *Hasenörl* miniszteri osztályfőnök nejeének, *Waclawiczek* kapitány nővérének és báró *Wimpffen* hadnagyának lova. Az értékes első díjat *Hertzog* Ottóné századosné ajánlotta föl a győztesnek. Verseny után a hölgyek a szabad ég alatt megvendégelték a társaságot, este pedig a Fehér Keresztben volt összejövetel.

+ **Az Aradi Kerékpár Klub** holnap, szerdán este 9 órakor *rendkívüli választmányi ülést* tart a Japán-kávéházban. Az elnökség a tagok teljes számban való megjelenését kéri.

+ **Atletikai vívófolyama.** Holnap, szerdán délután öt órától nyolcig lesz az *Aradi Atletikai Klub* első vívó órája, melyre a tagok figyelmét ezúton felhívjuk. Szerdán és pénteken a vívóórák

Maione Vincenzo, az Aradi Atletikai Klub vívómesterének magán vívótermében lesznek (Eötvös utca, Kremer-ház, mert a klub új helyiségeit (Minorita palota I. em.) most alakítják át. A jövő héten a vívást már az új helyiségben tartják, hol a tagoknak nagy terem, öltöző, zuhany áll rendelkezésére, azonkívül olvasó és játékszobák. A vívófolyamra jelemléseket szerdán délután 6—8-ig elfogad a sport intéző *Maione* vívótermében.

Egy ügyvéd regénye.

(*Hauser János dr. öngyilkossága.*)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 4.

Néhány hete jelentettük, hogy dr. *Hauser* János nagy-kanizsai ügyvéd egy nagy summa pénz elcsikkasztása után megszökött. Ma ismét egy rövid hír érkezett felőle: Regensburgban *öngyilkosságot* követett el.

Hauser János még egy pár hónappal ezelőtt Nagy-Kanizsa legelőkelőbb ügyvédei közé tartozott. Irodája igen jó forgalmu volt és mindenki úgy ősmerte, hogy tehetős, jómodu ember, a kinek kiadásai arányban állanak bevételeivel. A felesége a megye egyik jó családjából származott, a ki hozományképen szintén nagyobb összeget hozott a házhoz. *Hauser* családi élete, látszólag, boldog volt. Annál nagyobb volt tehát városszerte a meglepetés, amikor *Hauser* a feleségétől elvált.

Nyomban suttogni kezdtek, hogy ebbe, a szakítással végződő meghasonlásba, egy harmadik személy, egy nő játszott bele. Később határozottabb formát öltött a szóbeszéd és rövid ideig úgy volt, hogy *Hauser* feleségül veszi azt, aki miatt törvényes nejétől elvált. Azonban nem így történt. Az ügyvéd annyira megkedvelte legényéletének második hajtását, hogy nem volt hajlandó többé anyakönyvvezető elé menni. Mulatott, vigadott, kártyán játszott; gyakran föl járt Budapestre, a hol szoros ismeretsége volt egy másik olyan hölgygyel, a kinek a kezében a pénz szintén gyorsan olvadt.

Ez a féktelen, kicsapongó élet erősen megviselte a szervezetét; ideges lett, ügyeit nem volt képes többé a kellő megfontolással tanulmányozni. Felei csakhamar észrevették ezt és lassankint elmaradoztak. Barátai figyelmeztették, hogy álljon meg a lejtőn, emberelje meg magát, még nem késő.

— Most már mindegy — szólott — jöjjön aminek jönni kell. Hanem az asszonyok... az asszonyok... nekik semmi jót nem kívánok!...

Rokonai eleinte kisegítették pillanatnyi pénzzavaraiból, hanem idővel megunták a folytonos kölcsönadásokat. Erre *Hauser*, hogy csak bűnös szenvedélyét kielégítse, a reá bízott idegen pénzekhez nyult. Apródonként *kétszáz ezer koronát* sikkasztott el. Sokáig tudta takargatni vétkét, annál is inkább, mert Nagy-Kanizsán egy hetvenezer korona értékű ingatlana van és így senki sem merészelte fölteni róla, hogy megfélekedezék magáról; azt hitték, hogy ideig-óráig van csak pénzsükségben.

Hanem egy türelmetlen hitelező nem engedte magát az ígéretektől elkábitani; követelte a pénzt és miután meg nem kapta, följelentette az ügyvédet. Az ügyészség elrendelte a letartóztatását és addig is, míg ez megtörténik, rendőri őrizet alá helyezte. Dr. *Hauser* azonban, a szorgos felügyelet dacára, szeptember 27-én megszökött. A körözését Európaszerte elrendelték, de minden eredmény nélkül.

Október első felében a nagykanizsai kir. ügyészséget valaki névtelen levélben arra figyelmeztette, hogy *Hauser* *Hager* József álnév alatt Salzburg vidékén bujdosik s hogy erre a

névre Linczbé poste restante leveleket vár. A királyi ügyész október 21-én arcképének és pontos személyleírásának megküldése mellett megkereste a linczi rendőrséget, hogy *Hauser* tartóztassa le.

A linczi rendőrség azonban nem teljesítette a megkeresést, mert a posta leveleket Regensburgból érkezett távirati utasításra oda küldötte. A királyi ügyész erre a regensburgi rendőrigazgatóságot kereste meg *Hauser* letartóztatása végett. A regensburgi rendőrség *Hauser* a ki a póstahivatalban csakugyan jelentkezett leveleiért, október 31-én délelőtt tizenegy órakor letartóztatta. A letartóztatás megtörténte és a személyazonosság megállapítása után *Hauser* egy *örizetlen pillanatban sztrichnint* vett be s pár másodpercnyi vergődés után meghalt.

Erről *Stobalus* regensburgi városi tanácsos a királyi ügyészséget táviratban értesítette. Ugyanazon a napon, vagyis október 31-én a regensburgi törvényszék értesítette a nagykanizsai kir. ügyészséget, hogy *Hauser* János halálának okát s személyazonosságát a bíróság megállapította és megkerdezte az ügyészséget, hogy megengedhető-e a holttest eltemetése. Az ügyészség az engedelem megadása ellen nem tett kifogást, de kérte, hogy fényképezék le.

Dr. *Hauser* erre eltemették, a nélkül, hogy családja valamelyik tagja részt vett volna a temetésen.

Laczay Endre,

az Ipar- és Népbank vezérigazgatója.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 4.

Amióta *Böhm* Adolf az *Aradi ipar- és népbank* éléről lekerült a fogházba, azóta sűrűn esik a találgatás, hogy ki lesz a bűnös ember utódja a megkárosított pénzügyintézet élén.

Azzal tisztában volt a közvélemény, hogy a bank igazgatósága óvatosan fogja megválasztani azt az embert, akire reá bízta az intézet vezetését, mert egyrészt nagy és keserű tanulság van előttük, mely óvatosságra int; másrészt az intézet vezetéséhez, különösen most, a válságosnak mondható időben, olyan emberre van szükség, aki helyes tapintattal és kellő erélylyel vissza tudja vivni mindazokat az üzleti előnyöket, melyek *Böhm* Adolf manipulációi folytán esetleg veszendőbe mentek, aki ki tudja köszörülni azt a csorbát, melyet *Böhm* Adolf ejtett az intézet üzleti jó hírében.

Azt is tudta mindenki, hogy a vezérigazgatói állás betöltése nem késlekedhetik soká, mert éppen ezekben az időkben van szükség erős kézre, mely az intézetet a biztos révbe visszavezesse.

Ezt az embert ma az igazgatóság meg is találta *Laczay* Endrében, az *Osztrák-Magyar Bank* aradi fiókjának főnökében.

Laczay Endre neve nagyon jóhangzásu pénzügyi körökben, nemrég nevezték ki az elhunyt *Martiny* Gyula helyébe az aradi fiók főnökévé.

Az ipar- és népbank igazgatósága ma este 6 órakor ülést tartott, melyen a betegen fekvő *Kristyóry* Jánoson kívül jelen voltak az összes igazgatósági tagok.

Tagányi István dr. igazgatósági elnök jelentette, hogy tárgyalásokat folytatott *Laczay* Endrével, az *Oszták-Magyar Bank* aradi fiókjának főnökével a bank vezérigazgatói állása iránt és örömmel jelenthet, hogy *Laczay* Endre hajlandónak nyilatkozott a vezérigazgatói állás

elfogadására. Laczay Endrében olyan embert nyer az intézet, aki azt biztos kézzel fogja vezetni a fejlődés útján s akinek szaktekintélyét pénzügyi körökben mindenütt respektálják.

Az igazgatóság örömmel vette tudomásul Laczay Endre elhatározását s felkérte Laczayt, hogy addig is, míg a választmány is jóváhagyja ezt a választást, ideiglenesen vezesse az intézetet.

Az igazgatóság egyik tagja az ülés után ezt a kijelentést tette a bank tisztviselői előtt:

— *Mától fogva Laczay ur rendelkezéseit teljesítsek.*

Ezzel tehát a mai napon megoldást nyert az a fontos kérdés, hogy kinek kezébe legyen letéve a súlyos csapást ért pénzügyi sorsa.

Laczay Endrét örömmel látja mindenki az Aradi Ipar- és Népbank élén. Az új igazgató nem gépies bankember, hanem van helyes kereskedelmi érzéke és rutinja is. Laczay nagy mértékben emelte az aradi bankfiókot és annak forgalmát. Aktív ember, aki ért a propagandához, eszméi vannak és ezen eszmék érdekében eddig sem sajnált kijárni a vidékre, a községekbe.

Az Osztrák-Magyar Bank bürőiből nem a rideg irodai felfogást és a jegybankoknál igen szokásos „Paragrafenreiterei“-t hozza magával, hanem azon gyakorlati és az élet és üzlet szükségseivel megalkuvó felfogást, mely az üzleti tranzakciókhoz olyannyira szükséges.

Laczay választása a kereskedelmi világban oly kedvező hatást keltett, hogy az ipar- és népbank részvényei, melyek még tegnap ötszáz koronáért kínáltak, a ma esti órákban ötszáz nyolcvan, sőt hatszáz koronára szökkenek fel.

Az Aradi Ipar- és Népbank, mely már Böhm Adolf igazgatása alatt is tagadhatatlanul nagy fejlődésnek indult, újabb lendületnek néz elébe, és mi magunk is teljes bizalommal regisztráljuk ezt az aradi pénzpiacra is kedvező hírt.

Laczay Endre megválasztása még a választmánytól függ, de minden kétségen felül áll, hogy ez is örömmel és elégtétellel fogja azt tudomásul venni és helybenhagyni.

Említésre méltó, hogy Laczay Endre atyja már abban az időben, mikor Böhm még mint gyakornok lépett be, egyik igazgatója volt az Ipar- és Népbanknak, melynek most ő lett a vezérigazgatója.

Laczay Endrének eddig az Osztrák-Magyar Banknál hater ezer korona évi fizetése volt. Új állásában jövedelme tetemesen megnövekedik. Fizetése lesz tizenkétezer korona, azonkívül szabad lakása az intézet épületében és tantiéme, még pedig két százalék a tiszta jövedelemből, ami évente rendes körülmények között 1400—1600 koronára szokott rugni.

TANÜGY.

(—) **Művezetők előléptetése.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Ambrus Antal aradi állami ipari szakiskolai segédművezetőt a tizedik fizetési osztály harmadik fokozatába művezetővé, Rausch Ferenc művezető-jelöltet az aradi állami ipari szakiskolához a XI-ik fizetési osztály harmadik fokozatába segédművezetővé nevezte ki.

(—) **Felső kereskedelmi iskolák.** Az állami felső kereskedelmi iskolák a jövő évi költségvetés szerint 445,066 koronába fognak kerülni, mi az előző évhez képest 25,238 korona szaporulatot jelent. A személyi járandóságok 22,838 koronával emelkednek. 4107 koronát vesznek igénybe a jövő tanévre szükséges új tanári

állások szervezésére megkívántató költségek. Az állami felső kereskedelmi iskoláknál még hiányzó, tanári képzéssel bíró tanerők alkalmaztatása végett a jövő tanévtől kezdve négy új tanári állást kell rendszeresíteni. A nem állami kereskedelmi iskolák segélyezésére 145 ezer kor. fognak fordítani, mely összegből Budapest főváros kereskedelmi iskolái husz, az aradi nyolc, a debreceni tizenkét, a kolozsvári huszonegy, a székesfehérvári tíz, a pozsonyi nyolc, a győri nyolc, a zombori öt, a temesvári nyolc, a nagyvárad tizenhat és a budapesti kereskedelmi akadémia huszezer koronát fog kapni.

A Nemzeti Szalon pusztulása.

(Az összeegített festmények.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 4.

A Nemzeti Szalonban tegnap este kiütött tüzvész általános lehangoltságot keltett szerte a fővárosban, mint a vidéken, a hova a hír hamarosan elterjedt. A Szalon helyiségeit az egész éjjel rendőrök őrizték s még ma is ott voltak, hogy a becses műtárgyaknak valahogy idegen gazdája ne akadjon. A helyiségekben még semmi változás nem történt a tüzvész óta s az a tegnapi romhalmaz képét nyújtja.

A délelőtt folyamán megjelent Kammerer Ernő miniszteri tanácsos, a Szépművészeti múzeum igazgatója, K. Lippich Elek osztálytanácsos, a szépművészeti osztály vezetője, továbbá a művész gárda majd teljes számmal.

A tüzvizsgálatot ma délelőtt 11 órakor tartották meg a helyszínén Scerbouszky Szaniszló tüzoltó főparancsnok vezetése mellett, a melyen résztvettek a főváros és rendőrség kiküldöttjei s a Szalon képviselői. A bizottság bejárta az egész helyiséget, s felment a padlásra is, hogy esetleg található hibák dolgában intézkedést tegyen. A tűz keletkezése nyilvánvaló, de a jövőre nézve kimondta a bizottság, hogy lengő szövetet diszítésre alkalmazni nem lehet s hogy impregnált anyagot szabad használni, a mely tűzmentes. Egyben kimondta a bizottság, hogy a Szalonnak hátsó szükségajtajait állandóan nyitva kell tartani.

Kimondta azonkívül a bizottság, hogy a helyiségeket annak elkészülte után újra meg fogja vizsgálni.

A Szalon igazgatósága táviratban kért a további teendőkre nézve Andrássy Gyula gróf elnöktől felvilágosítást s egyben meghívta az igazgatósági ülésre, a mely hivatva lesz bátorozni a felett, vajjon rendezzenek-e egyáltalán új kiállítást és hol. Arról szó sem lehet, hogy a Szalon mostani helyiségében tartásuk meg a tárlatot, mert annak helyreállítása legalább három-négy hétbe kerül.

A biztosító társaság ma felszólítást intézett az igazgatósághoz, hogy a kár nagyságát illetőleg még a mai napon tegyen jelentést. A Szalon helyiségeinek tisztogatását s rendbehozását holnap kezdik meg. Csak ezek után látnak hozzá az új felszerelés munkálataihoz.

A tűz alkalmával Paál Lászlónak, az arad-megyei származású festőművésznek öt ritka becsű festménye pusztult el teljesen.

Érdekes megemlíteni, hogy Lázár Béla dr. az elfelejtett nagy művész festményeinek lelkes kutatója a jövő héten le akart jönni Aradra hogy itt Paál Lászlóról felolvasást tartson s nevezetesebb műveit vetített képekben bemutassa. Ez a felolvasás a baleset következtében persze elmarad.

HIREK.

Az új pénzügyigazgató a hivatalban.

— Az Aradi Közlöny tudóttójától. —

Arad, november 4.

Nagy sürgés-forgás volt ma az aradi pénzügyi palotában. Egész váratlanul megjelent ott az új pénzügyigazgató, Farkas Győző, hogy a hivatal ügykezelését megtekintse s nyomban el is foglalja hivatalát.

Farkas Győző pár nap előtt érkezett csak Aradra családjával együtt Pécsről, a hol húzamosabb ideig állott a pénzügyigazgatóság élén s a hol a város egész társadalmának szeretetét és becsülését bírta. Távozása előtt nagyszámú tisztelői búcsuestélyt rendeztek, a melyen meghatottan vettek búcsut a humánus főnöktől s a város általán tisztelt előkelő hivatalnokától.

Az új pénzügyigazgató mai bemutatkozása rokonszenves hatást keltett a hivatalban. Előzékeny, kellemes modoru embernek mondják, a ki a hivatalon kívül való érintkezésben nemcsak állása tekintélyénél, de egyéni tulajdonságainál fogva is bizonyára egyik számottevő tagja lesz a helyi társadalomnak.

Farkas Győző a mai nap folyamán megtekintette a pénzügyigazgatóság ügykezelését bemutattatta magának a főbb tisztviselőket, a kikkel szívélyesen társalgott s minden további ünnepélyes szertartás mellőzésével nyomban elfoglalta ő maga is a hivatalát. És ezzel eklatánsan kifejezte azt, hogy nem barátja a külsőségeknek, hanem valósággal a munka embere, a ki humánus szível, de erős kézzel fogja vezetni a nagykiterjedésű hivatalt.

Érdekes, hogy a Farkas Győző áthelyezéséről szóló rendelkezés még nem jelent meg a hivatalos lapban, noha az áthelyezési okmány már hetek óta az új pénzügyigazgató kezei közt van s az aradi hatóságok fejei is kaptak erre vonatkozólag pár nap előtt a minisztériumtól értesítést. Ugy halljuk, hogy Farkas Győző áthelyeztetése, mivel hasonló rangban történt áthelyeztetésről és nem kinevezésről van szó, nem is fog a Budapesti Közlönyben megjelenni.

— **A polgármester utja.** *Institóris Kálmán* polgármester ma délelőtt hivatalos ügyekben Budapestre, illetőleg az osztrák fővárosba: Bécsbe utazott. Ma délután a Budapesti Jelzálog Hitelbank igazgatóságával értekezett Aradváros tervbe vett konverziója ügyében, holnap pedig Bécsbe utazik és részt vesz a Weitzer-hagyaték leltározásán, melynek határidejét a hagyatéki bíróság e hó 5-re, szerdára tűzte ki. A leltározás befejezése után még Bécsben marad a polgármester egészen vasárnapig, miután a Storsé-féle vasművek részvénytársaság szombaton, november 8-án tartja közgyűlését, s *Institóris Kálmán* polgármester a városnak, mint a részvények végrendeleti örökösének képviselőjében jelenik meg azon.

— **Változások a városi adóügyosztálynál.** Az aradvárosi adóügyosztálynál két hivatali kölcsönösen átköltöztettek. Lócs Rezső adóügyi tanácsos ezután azt a helyiséget foglalja el, hoi eddig *Setajka József* számtiszt, illeték nyilvántartó és két adótiszt dolgozott, míg ezeket Lócs szobájába helyezték át. *Küenyi János* alszámvéző és a többi személyzet a régi helyén marad. A két hivatali, melyekben a csere történt, újjáfestik, s villamvilágítással látják el. Ezenkívül bevezetik a villamos világítást a csatornaügyosztály helyiségébe is, míg az adóügyosztály többi hivatalai már eddig is el voltak látva gázvilágítással.

— Váratlan rovancsolás a városnál. Az aradi kir. pénzügyigazgatóság váratlan rovancsolást eszközölt a városnál. Tegnap kezdték meg a vizsgálatot, melyet a főpénztárnál, az adóügyosztálynál és a fogyasztási adópénztárnál végeztek. Elseje körül járván az idő, tömegesen folytak a fizetések, bevételések, melyeknek a rovancsolás miatt szünetelniük kellett, úgy hogy csupán az adószedés ment. A rovancsolást *Berseny Béla* segédtitkár, továbbá *Szántó József* és *Palla Ákos* számellenőrök végezték, a kik mindent rendben találtak.

— Tandijkérvények az egyetemen. Nagy izgalmat keltett a szegénysorsu egyetemi hallgatók között, a tandijmentességi kérvényeknek ez ideig elintézése. Több száz egyetemi hallgató kérvényét utasították el tudniük a karok, miáltal a szegény egyetemi hallgatók azon kényszerhelyzetbe kerültek, hogy ha rövid időn belül a tandijpénzt előteremteni nem tudják, az egyetemet elhagyni kénytelenítettnek. Eddig már 560 kérvény, illetőleg felfolyamodás érkezett a rektori hivatalhoz, de nem lehet sok jó remélni e felfolyamodásoktól, miután a rektor csak igen kis arányban engedheti el a tandijat, illetőleg a tandij egy kis részét engedheti csak el. A legtöbb felfolyamodónak pedig teljes tandijmentességet kell megadni, mert oly szegények, hogy még az életfentartási kiadásokat is alig képesek megkeresni. E helyzetük megbeszélésére tegnap egy bizottság alakult s elhatározta, hogy egy ötven tagú küldöttséggel a rektor elé járul s kéri fogja, hogy a közoktatásügyi miniszternél járjon közbe az iránt, hogy az idén is ép oly liberálisan járjanak el a tandijelengedés tekintetében, mint előző években. A mennyiben pedig oly biztatást nem kapnának, mely az ügyet mindenki megelégedésére megszüntetné, úgy a bizottság nagy diákgyűlést készül összehívni, mely széleskörű akciót indítana a nyomorgó diákok érdekében.

— Tisztek ellenőrzési szemléje. Ma volt a várbeli tiszti kaszinó épületében a szokásos tiszti ellenőrzési szemle, a mi a város külső képén is meglátszott, mert az utcák csak úgy hemzsegték a tartalékos tisztek fényes egyenruhától. A szemlét, melyen ez összes fegyvernemek képviselve voltak, *Bodisco* Dániel őrnagy, nadkiegészítő kerületi parancsnok végezte a szokásos módon. A honvéd tartalékos tiszteknek *Lugosra* kellett elutazni szemlére, mert Aradon nincs honvéd kiegészítő parancsnokság.

— Szemle a katonai lövöldében. A csálai erdő mellett fekvő katonai lövöldénél a terület biztonsága érdekében foganatosított munkálatok gyakorlati hatásának megállapítása végett Aradmegye alispáni hivatala november hó 6-án délután 3 órára helyszíni felülvizsgálatot tűzött ki. A szemlére a város képviselőiben *Sarlot* Domokos főkapitányt és *Virág* Lajos főmérnököt küldte ki a tanács.

— Diplomáciai összeütközés. Londonból táviratozzák: *Eckhardstein* londoni német nagykövetségi titkárt hirtelen elbocsátották. Diplomáciai körökben nagy feltűnést kelt ez az elbocsátás, a minek, úgy hiszik, a két ország közti viszonyban komolyabb következményei lesznek.

— A Lendl Joanovics-affér. A temesmegyei képviselőválasztási háborúság következménye az a lovagias ügy, mely *Lendl* Adolf dr. országgyűlési képviselő és *Joanovics* Sándor temesmegyei főjegyző között keletkezett. Ebben az ügyben most a segédek becsületbíróság összehívását határozták el. *Joanovics* segédei *Herceg* Ferenc és *Mayer* Károly országgyűlési képviselők, *Lendl* segédei *Nessi* Pál és *Méhely* Lajos. A becsületbíróság holnap délután 5 órakor ül össze.

— *Picquart* ezredes Zoláról. A párisi „Auróra“-ban *Picquart* ezredes, aki a *Dreyfus*-afférban oly nagy szerepet játszott, cikket írt *Zoláról*, melyben csodálkozásának ad kifejezést,

hogy a *Zóla* haláláról írt nekrológokban oly kevés figyelmet fordítottak szívósságára, minden fájdalom iránti érzékenysége és hatalmas igazságszeretéből fakadó tiszta őszinteségére. „Az az igazság — írja *Picquart* — hogy attól a naptól fogva, a melyen mindent megtudott a rettenetes drámáról, *Zóla* mint egy kinzó álomban élt. Élénk képzelő ereje folyton följújtotta előbb az affér részleteit rémes jelenetekben. Rendkívüli érzékenységgel mindig érezte ő is az ártatlan kinjait. Ejjeleit, mint azt bizalmasai előtt mondom, rémképek tették borzasztóvá. Lehetetlennek látszott előtte az a gondolat, hogy ott a messze távolban, szűk börtönben, elszakítva feleségtől és gyermekektől sínylődjék egy szerencsétlen, míg a valódi bűnös hencegett büntetlenségével.“ *Picquart* cikkének további részében élénk és megható színekben festi le *Zóla* állapotát, akinek lelke föltámadt a nagy igazságtalanság ellen és festi azt a hatást, melyet *Zóla*nak ez a lelki állapota ő reá és másokra is gyakorolt.

— Merénylet egy ügyvéd ellen. Oravicáról jelentik: A kir. járásbíróság folyosóján ma reggel izgató jelenet folyt le. *Brinze* Trifon csiklovabányai lakos egy perben, melyet a szülői indítottak ellene, be volt idézve a bírósághoz. Mikor szülőinek jogi képviselője, dr. *Cornean* Péter ügyvéd megjelent a folyosón, *Brinze* neki támadt és egy éles késsel háromszor a hátába szurt, minek folytán dr. *Cornean* vértől borítva eszméletlenül rogyott össze. Bár a vas-tag téli kabát enyhítette a szurások hatását, a sebek veszedelmesek. A merénylő a tettének elkövetése után tomholni kezdett és bilincsbe verve kellett őt a fogházba vinni.

— Meghalt a szakállas asszony. *Barnum* szakállas asszonya, akit a mi közönségünk is megbámult annak idején, meghalt Brooklynban tüdővészben, jelenli egy kábe távirat. A különös hölgy 36 évet és 10 hónapot élt s neve, *Annie Jones*, most gyászkeretben jelent meg *Barnum* new-yorki plakátjain. A szakállas nő, akinek kétszáz dollár heti fizetése volt, tekintélyes vagyont hagyott hátra, mert minden pénzt megtakarította.

— Örült nő a képviselőházban. Budapestről táviratozza tudósítónk: *Witt* Klótild stájerországi nevelőnő tegnap Budapestre érkezett. A vasuton megismerkedett egy fiatal emberrel, a kivel aztán ma megtekintették a főváros nevezetességeit, többek közt az új parlamenti palotát is. Mikor az elfogadó terembe értek, a leányon hirtelen örülség tört ki és dühöngeni kezdett, a mire nagy zürzavar támadt. A szerencsétlen leányt beszállították a lipótmezei tébolydába.

— Kés a halott kezében. Jászberényben meghalt a minap hosszas szenvedés után *Bónis* Mihály, a város volt főorvosa. Betegsége alatt több ízben megtörtént, hogy *Bónis* huszonnégy óráig is megdermedve, eszméletlenül feküdt és családja abban a hitben, hogy meghalt, elsíratá. A halálszerű állapotból lassan-lassan fölébredt. E miatt folyton attól rettegett, hogy élve fogják eltüntetni. A minap megkérte családját, hogy legalább hetven órán keresztül virasszanak ravatalánál, mert hátha újra magához tér. Hozzá tartozói megígérték, hogy három napig fognak várni a temetésére.

— Tegyetek éles kést a balkezembe, — kérte még a nagybeteg.

— Minek? — kérdezték tőle.

— Hogy ha élve temetnek el, öngyilkosságot követhessenek el a koporsóban.

Bónis Mihály meghalt. Kívánsága teljesült, mert három napig virasztottak mellette s koporsójába beletettek egy kést is.

— Csendélet halottak napján *Ujpanáton* nem nagy kegyelettel tartották meg a halottak napját. A korcsmákban vigan folyt éjjel a tánc. Szólt a muzsika, sőt nem maradt el az ezzel kapcsolatos verekedés sem. *Gulyás* Ferenc *ujpanáti* magyar embert az éjjel óráiban megtámadták, lekapták lábáról s fejét három helyen bevették. A tetteseket nem ismerik, mert vizsgálatot sem indítottak az éjjeli csendháborítás miatt.

— Névmagyarosítás. A belügyminiszter megengedte, hogy kiskoru *Schwartz* József soborsini lakos nevét „Sugár“-ra változtathassa át.

— Elszámolás. Folyó évi október 6-án ünnepeket rendeztünk. Az ünnepekkal kapcsolatosan a következő kiadások merültek fel: Koszoru szalaggal, fetirattal 50 kor., zenészeknek, disztó embereknek, lovakért 50 kor., Muskát M. számlája (levelező lapok, meghívók, boríték) 22 kor. 80 fillér. Disznóvénnyek szállításaért 2 kor., a pénzt beszedőnek 9 kor., ajánlott levelekért 1 kor. 50 fillér, táviratokért 3 kor. 87 fillér, bélyegekre s a vendégek kocsija 13 kor. 45 fillér, összesen 152 korona 62 fillér. Ezen kiadásokat részint Aradvárosától kapott és március 15-étől megmaradt összeggel (56 kor.), részint a polgárság körében eszközölt gyűjtés útján befolyt pénzből fedeztem. A kiadásokat igazoló számlákat és vevényeket nagys. *Varjassy* Arpad urnak, mint a *Kölcsey*-egyesület elnökének adtam át, a kinél azokat mindenki megvizsgálhatja.

A következő adományokat kaptam: Husz koronát az Aradi első takarékpénztár, tíz koronát az Aradmegyei takarékpénztár, Arad csanádi takarékpénztár, Széchenyi gőzmalom igazgatósága és a waggongyár igazgatósága, öt koronát: Első leánykihazasító egyesület igazgatósága és *Barabás* Béla dr. orsz. képviselő, három koronát a polgári takarékpénztár igazgatósága, két koronát: Takarékségyegylet igazgatósága, Közuti vasut és téglagyár igazgatósága, Gazdasági egyesület igazgatósága, *Bánhid* Antal báró képviselő, *Bing* Vilmos, *Varjassy* Arpad, *Hegedüs* László, *Péterffy* Antal, *Dániel* Endre, *Kabdebó* János dr., *Kell* Lipót dr., *Nagy* Sándor dr., *Vojtek* és *Weisz* cég, *Kovács* Vince, egy koronát *Vásárhelyi* Béla, *Velcsov* Géza dr. és *Solyos* József. Midőn ez adományokért hálás köszönetet mondok, legőszintébb köszönetünknek adok kifejezést, melylyel az Aradi dalgylet igen tisztelt tagjainak, de különösen *Sperber* Frigyes tanár urnak adozunk. Köszönetet mondunk *Csutak* Károly és *Simalya* Károly urnaknak, amiért oly készséggel és annyi fáradsággal díszítették a szobor előtti tért. A nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság nevében: *Kovács* Vince elnök.

— Öngyilkos iskolaigazgató. *Poprádon* nagy feltűnést kelt *Chodász* János ottani iskolaigazgatónak öngyilkossága. *Chodász* igen kedvező anyagi körülmények között élt s több tiszteletbeli állást viselt. Egy idő óta idegben bántotta. *Wünschendorfer* János odaváló lelkésznek gyakran elpanaszolta baját, s az utóbbi időben betegségét elviselhetetlennek mondotta. Ez megérelte benne az öngyilkosság gondolatát, amelyet tegnap végre is hajtott.

— Rejtélyes eltűnés. A pécskai járás főszolgabírája ma jelentette az alispáni hivatalnak, hogy *Tyiri* Axentie ó-bodrogi lakos, *Zádorlakról* hazajövet rejtélyes és ki nem deríthető módon eltűnt. Az eltűnt ember 47 éves, erős termetű, piros-pozsgás arcszínű volt. A főszolgabíró kéri az eltűnt köröztesését.

— *Dentolin* fog-crème a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek* és *Weisz*nál, Aradon.

— *T. üzletfeleink* szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (*Szabadságtér* 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

—x— 5 kg. I. torma K 4. 5. kg. II. torma k. 3. 5 kg. III. torma k. 2. bérmertve minden állomásra utánvét vagy az összeg előleges beküldése mellett szállít *Gróff* Gyula torma telepe *Makó* (Csanádmegye) 500 kilogramm és annál nagyobb mennyiség vételénél előnyajánlattal, fél vagy egész wagnonvételnél különleges ajánlattal szolgálunk. Evi termelés 1000 métermázsa. Helyi ügynökök is keresteknek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Vizsgálóbírói kirendelés. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a m. kir. igazságügyminiszter az aradi kir. törvényszék területére vizsgálóbíróul *Nyiró* Géza kir. törvényszéki bírórt rendelte ki.

§ Megerősített írnok. A m. kir. igazságügyminiszter a *borosjenői* kir. járásbírósnál ideiglenes minőségben alkalmazott *Trippa* János írnokot ebben az állásában végleg megerősítette.

A nagykatái rablógyilkosság.

(Esküdtszéki tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 4.

Rónay Kamil kir. táblai bíró elnöklete alatt a pestvidéki esküdtszék ma folytatta a tegnapi tárgyalást. Ma a tanukat hallgatták ki.

Az első két tanu Panata Vilmos dr és Hajdu Béla nagykatái ügyvédek voltak, a kik elmondták, hogy ők fogták el Kármán Mátyást, a mikor a Löwinger házából a gyilkosság után megugrott.

— Hol fogták el Kármánt? — kérdezte az elnök.

— Löwinger udvarában.

— És hogyan viselkedett Kármán?

— A mikor megpillantott minket, először elakart futni. De mi rákiáltottunk. Erre megállt és szó nélkül engedte magát megfogni.

Tóth János szabó, a következő tanu, szintén résztvevett a Kármán elfogatásában.

— Este öt és hat óra között, — vallotta a tanu, — kiáltásokat és sikoltást hallottam Löwingerék házából. Rögtön odasiettem s ekkor láttam, hogy egy férfi kifut a Löwingerék ajtaján, a nyomában pedig Löwinger felesége, a ki kétségbeesett hangon kiáltotta:

— Segítség! Segítség!

Én azonnal a menekülő ember után vettem magamat és a két ügyvéd ur segítségével, a kik éppen akkor jöttek oda, elfogtam. Azonnal megismertem Kármán Mátyást, a Löwinger volt kocsisát.

A következő tanu Velkei Mihály volt, Vonnák-Tilalmas veje. Az elnök mindenelőtt megkérdezte, kíván-e vallani, mert mint a vádlott rokonának nem kell vallania.

— Kívánok vallani, — felelte Velkei.

— Hát feleljen arra a kérdésemre, igaz-e, hogy Vonnák akkor este 6 óra után magánál volt.

— Igaz, kérem. Hat óra 10 perckor jött.

— Pontosan emlékszik? A vizsgálóbírónak azt mondta, hogy 6 óra 20 perckor jött az apósa magához.

— Annyi lehetett. Tetszik tudni, az óram rosszul jár.

— Hát azt látta-e, hogy véres az ipa címája?

— Láttam, kérem, de az a disznóöléstől van.

Tilalmas-Vonnák azt vallotta ugyanis, hogy a csizmája attól lett véres, hogy disznót ölték a mult héten, aztán bepácolták a szalonnát és attól lett véres a ruhája is.

Az ügyész: Mondja meg tanu, mit szolt az ipja, a mikor belépett?

— Azt mondta: „Hol a kis leány.“ Mert tetszik tudni, az én házamban az a rend, hogy a kinek nem az az első kérdése, hol a kis leány, hát arra ráhuzzuk a dunnát és elverjük. Ezért kérdezik, hol a kis leány?

— Hát azt tudja-e, hogy az ipának sokszor véres szokott lenni az inge?

— Én nem láttam, de az anyósom mondja, hogy sokszor vért izzad az öreg.

— Mitől véres?

— Azt nem tudom.

— De maga sohse látta, hogy véres?

— En nem, kérem szépen; de mondták.

Kihallgatták aztán Velkei Mihály feleségét, a ki Vonnák leánya. Mindenekelőtt megkérdezte az elnök, hogy akar-e vallani, mert mint rokonnak, nem kell megtenni.

— Akarok, igen.

A kérdésekre elmondta, hogy róm. kath. 36 éves; egy kis leánya van. Az elnök őt különösen a szalonna bepácolása miatt kérdezte ki; miént lehetséges, hogy a sós vízben ázó szalonna véres? Velkeiné azonban ugy a disznóölés dátumát illetőleg, mint az összes kérdésekben olyan zavarodottságot mutatott, hogy az elnök szembesítette a férjével. Erre az asszony még jobban összezavarodott.

Az ügyész, tekintettel a tanu közeli rokonságára a vádlottal, ellenzi a megesketését. Az ügyvéd azonban kívánta. Az elnök pedig ki-mondta, hogy nem fogadja el a tanu vallomását és nem esketi meg.

Következett ezután az elsőrendű vádlott, Ordög-Tóth Pál édes apja, Tóth István, egy ősz öreg ember.

— A maga fia ez a Tóth Pál? — kérdi az elnök.

— Igenis, az én fiam.

— A törvény, miután maga közeli rokona a vádlottnak, nem követeli, hogy vallomást tegyen. Ezért tehát fölszólítom, hogy mondja meg, kíván-e vallani?

Az öreg ember tétovázott pár pillanatig. Az elnök megismételte a kérdést. Ekkor halhan kijelentette Tóth István:

— Nem kívánok vallani.

— Jól van, üljön le.

Bevezették már most Tóth Pál anyját, Tóth Istvánnét.

— A maga fia ez az ember?

— Nem az én fiam, hanem a férjemé.

— Hát azt hogy értsem?

— En a mostoha anyja vagyok.

A tárgyalást folytatják.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A sorrend. —

Sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának, 1902. évi november hó 12 én, d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

A tanács javaslatba hozza, hogy:

1. A polgármester október havi jelentése tudomásul vétessék. 2. Az állandó bíráló választmányának jelentése az 1903. évben ülésel és szavazattal bíró legtöbb adófizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékének megállapítása tárgyában tudomásul vétessék. 3. A kiküldött bizottság jelentése a választókerületek újbóli beosztása tárgyában tudomásul vétessék és jóváhagyassék. 4. A tanács javaslata a szeszes és égetett szeszes italok méreése és kis mértékben elárusításával foglalkozó üzletek, továbbá a kávéház, kávémérés és fogadói iparnak a város területén való gyakorolhatása iránt alkotott szabályrendelet módosítása tárgyában hely adassék. 5. Jász-Nagykun-Szolnok vármegye közönsége felhívásának, a Szolnokon felállítandó Damjanich-szobor alap javára adomány megszavazása iránt hely adassék. 6. Rothstein Mór felebbezése a 24793 számú tanácsi határozat ellen elutasíttassék. 7. Az aradi papirkereskedők kérelmének magyar gyártmányu és aradi iskolák részére készült rajzszerkekre a város cimerrajzának felhasználása iránt hely adassék.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. E. Fakert. Meg kell az illetőnek írni a kabineti irodába, hogy legfelsőbb kihallgatást óhajt. Jelezni kell a tárgyat is, a melyben királyi kihallgatást kér, azonfelül megirandó a kihallgatást kérő polgári foglalkozása, lakása és illetőségi helye. Az írásba foglalt kérelmet át lehet nyújtani közvetlenül a kihallgatás után. Ügyvédi intervenció annyiból jó, hogy ez az eljárást megkönnyíti s általa a kihallgatásra jelentkező hamarabb végezhet. A felzet címzése ez: „Ó felsége I. Ferencz József, Magyarország apostoli királyához és Ausztria császárijához legalázatosabb könyörgése N. N. x-i lakosnak a melyben . . .“ stb.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, november 4.

Előnyös őszi időnk van. Mintha különös kárpoztulás lenne a gazdára az év többszöri abnormis időjárásáért.

Gazdáink ki is használják a jó időt és a föld nagyobb része be van már vetve, sok helyütt már szép zöldes fű mutatja, hogy ott buzát vetettek.

A hetivásár elég élénk, a vételkedv nemkülönben.

Mintegy 2000 métermázsa buza és 600 métermázsa tengeri jól tartott áron kelt el.

Mai gabona-árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Uj-buza I-ső minőségű 6'90—7'10.

Uj-buza közép 6'70—6'80.

O tengeri 6'00—6'10.

Uj tengeri morzsolt 4'50—4'60.

Rozs 5'70—5'80.

Arpa 5'20—5'30.

Zab 5'50—5'60.

Az irányzat változatlan.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 4.

Déltőzsde. Buzakinálat mérsékelt, a vételkedv korlátozott. Bagyadt irányzat mellett 18,000 métermázsa került forgalomba, gyöngén tartott, közben néhány fillérel olcsóbb árakon. Egyéb gabonanemek bagyadtak. Időjárás borús.

Zárlat 12 órakor:

Buza 1903. áprilásra	7.37—7.38
Rozs 1903. áprilásra	6.44—6.45
Zab 1903. áprilásra	6.28—6.29
Tengeri 1903. májusra	5.63—5.65
Repece augusztusra	11.75—11.85

Zárlat 5 órakor:

Buza 1903. áprilásra	7.39—7.40
Rozs 1903. áprilásra	6.46—6.47
Zab 1903. áprilásra	6.28—6.29
Tengeri 1903. májusra	5.67—5.68
Repece augusztusra	—

Zárlat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	673.50
Magyar hitelrészvény	709.—
Leszámlolóbank részvény	442.50
Rima-Murányi vasmű részvény	470.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	703.75
Közuti vasut	615.50
Városi villamos vasut részvény	327.50

REGÉNY-CSARNOK.

A róma-párisi expressvont.

— Angol regény. —

Fordította: Ritt Gyula.

[2]

(Folytatás.)

A vonat csakhamar megállt. Hogy ki húzta meg a vészféket, nem sikerült kitudni. A kalauz semmi esetre sem tette, mert ő csodálkozással nézett a kocsiba lépő vonatvezetőre.

— Honnan tudja ön? Kérdezte a kalauz.

— Honnan, mit? . . . Ön megállított bennünket.

— Én nem.

— Hát kihuzta meg a vészféket?

— Én nem, de örülök hogy át jött, mert gyilkosság történt a kocsiiban.

— Nagy Isten! kiáltott fel rémülten a vonatvezető és egy pillanat alatt ben volt a kocsi helyiségében, a hol mindent láthatott.

Kötelesség tudatában megtette a szükséges intézkedéseket.

Szinte durva ellenszegülést nem tűrő hangon fordult az utasokhoz.

— Senkinek sem szabad elhagyni a kocsit, sem itt, sem Párisban.

Itt-ott az ellenkezés és bosszankodás hangja hallatszott, az utasok között, de csakhamar lecsendesültek a vonatvezető újabb szavaira, ki udvariasabban és szinte kérő hangon fordult most hozzájuk.

— Uraim és hölgyeim, legyenek nyugodtak, és ne ellenkezzenek.

Én az állomással játszom és csak kötelességemet teljesítem.

Néhány pillanat múlva a vonat újra mozgásba jött és egy félóra múlva elérte Páris és befutott a lyoni pályaudva ba. A hálókocsi utasain kívül mindenki leszállt a vonatról, tolongva törekedtek a kijárat felé és néhány perc múlva üres volt a perron. A rendőr hivatalnok rögtön a kocsihoz lépett s ahogy a pályaház kiürült felszólította a hálókocsi utasait, hogy egyenként szálljanak le, anélkül azonban, hogy csak egy tárgyat is hozzanak a kocsiból. Amint ez megtörtént, bevezette őket egy nagy terembe, a rendőröknek pedig szigorú utasítást adott, hogy a kocsihoz senkit se engedjenek. A tábornoknak igaza volt, mint meggyanúsított egyénekkel bántak velök. Egymástól távol álló székeket jelöltek ki számukra és megtiltották, hogy akár szóval vagy mozdulatokkal érintke-

zésbe lépjenek egymással. A látszat gyanuja alatt állott maga a kalauz is. Az ajtóban föl-szuronyozott fegyverrel piros nadrágos, kék zubbonyos marcona kinézésű rendőr állt, ki szigoruan ügyelt a benlevők mozdulataira.

A hálókocsit egy mellék vágányra tolták, ajtóit gondosan bezárták és szoros őrizet alá vették, így várták a már értesített rendőrfőnök és hivatalnokainak megérkezését.

MASODIK EJEZET.

Foleon ur, a rendőrfőnök, már reggel 7 órakor a hivatalában volt, a mikor a gyilkosság hírárt vele közölték. A rendőrfőnök egy előkelő ur benyomását tette a szemléőre, ki pihenő idejében nyugodt, szelid modorával, mosolygós arcával mindenki rokonszenvét megnyerte. Nem azonban, ha szolgálatban volt s különösen nem, ha fontos ügy foglalkoztatta. — Akkor egészen megváltozott, hogy szinte nem lehetett ráismerni.

A rendőrfőnök ép irátait rendezte, a mikor megszólalt a telefon csengettyűje. „Itt a lyoni pályaudvar 45-ös számú vonat” hangzott az értesítés. „Gyilkosság történt a hálókocsiban. Egy uri ember az áldozat. Az utasok föltartóztatva. Kérem jöjjenek azonnal, igen sürgős.”

A rendőrfőnök minden idővesztés nélkül kocsit hozatott és a szolgálatban lévő két felügyelővel Galipaud és Bick-kal azonnal kihajtatott a pályaudvarra.

A rendőrhivatalnok a pályaudvar előcsarnokában fogadta a rendőrfőnököt s azonnal informáló jelentést tett az esetről.

Az utasok mind itt vannak? — volt a rendőrfőnök kérdése.

— Csak azok, kik a hálókocsiban voltak.
— Hm, hm, mind vissza kellett volna tartani. Legalább addig, míg nevöket és lakásukat följegyezték volna. Ki tudja, mit tudtak volna mondani.

— A gyilkosság, az utolsó megálló állomás után, nyílt pályán és robogó vonaton történhetett. A merénylőt tehát a hálókocsiban kell keresni, — vélekedett a rendőrtiszt.

— Soh'sem szabad előzetesen következtetni, — felelt élesen a rendőrfőnök. — Nos, hadd lássam a hálókocsi utasainak a jegyzékét

— Annak nyoma veszett, főnök ur.
— Lehetetlen! Hisz a kalauznak kötelessége azt a végállomáson leadni. Hol van a kalauz? Őrizet alatt?

— Természetesen, főnök ur. Azt hiszem azonban, hogy valami nincs rendben nála.

— En is azt hiszem, mert különben a könyv nem a tudta nélkül veszett volna el.

Az utasok jegyeit is elvesztette, — folytatta a rendőrtiszt. A gyilkosság felderítése után sehol sem találta tárcáját, melyben az összes papírok voltak.

— Az eset mindig szebb lesz, e mögött rejlik valami. Vezessen hozzá... halt!... nem kaphatnék itt egy csendes szobát? Addig is megkezdéném a kihallgatást: a vizsgáló bíró rögtön itt lesz.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.07	Gyorsvonat délután 4.06
Radnára délután 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvoat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Nemzeti színház.

Bérlet 36. sz. Páros.

Szerdán, 1902. évi november hó 5-én:

Az őrnagy ur.

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Mars és Kéroul. Fordította: Heltai Jenő.

S Z E M É L Y E K:

Montigiron	Csiky László.	Filérin apó	Tukorai L.
Laburdette	Békés Gyula.	Paulette	Szabó Irma.
Henri Fréville	Gózon Béla.	Héloise néni	Pajor Agnes.
Champeaut	Szabó József.	Pauline	Gööz Aranka.
Moulard	Sarkadi A.	Martinné	Csigaházi E.
Lardinett	Győre Alajos.	Dingouiné	Gardi A.
Verdier	Tóth Lajos.	Savoureuxné	Daróczil Ika.
Dingois	Polgár S.	Emma	Garai Ilonka.
Maloizel	Füredi J.	Camilla	Szilassy J.

Kezdete este 7 órakor.

Dr. Tamasdán Livius

ügyvédi-irodáját

f. é. november 1-től

Arad, József főherceg-ut 17. sz. a. helyezte át.

1925

Értesítés.

Tudomására hozom a t. közönségnek, hogy a mai naptól kezdve vendéglő-helyiségemben az általánosan kitűnőnek elösmert

kőbányai udvari sört

fogok kimérni. Örömmel jelentem egyben, hogy sikerült a híres

szegedi honvéd katonazenekart

három estére megnyerni, kik

e hó 9, 10. és 11-én

fognak hangversenyezni.

Ajánlom továbbá a Nachtnébel Odön-féle boraimat, melyek közül

az asztali bor literjét 80 fillérért, a siller bor literjét 72 fillérért,

számítom utcai kimérésre.

A t. közönség pártfogásáért esd

Kass Béla,

vendéglős.

Állást keresők,

valamint állásban lévő

intelligens urak,

tekintélyes keresetre tehetnek szert

a Gizella-Egyletnél

és az

Első Biztosító Intézet Katonai szolgálat esetére

Vezérképviselőségénél.

Megfelelő eredményt elérők állandó fizetésben részesülnek. Vidéki jelentkezők írásbeli elintéztést nyernek. Szóbeli felvilágosítás naponta 9—11 óráig nyerhető az aradi főügynökség irodájában Andrásytér 3. szám II. emelet.

1916

Teheránból érkezett

valódi perzsa szőnyegeg,

ebédlő, salon, uri- és hálószobák részére.

Megtekinthetők a fő-vámhivatalnál, József főherceg-ut 3. sz. reggel 8 órától déli 12 óráig.

Schwarz Zsigmond.

1839

Telefon 162. szám.

Ajánlok kitűnő minőségű szagtalan

fűtő-kőszent,

darabos

légszesz-pirszenet (koks),

kétszer mosott, valódi porosz

kovács-kőszent,

1818

rostált, darabos

bükkfa-szenet,

50 kilós ólmozott zsákokban házhoz szállítva, legjutányosabb árak mellett.

Reusz Mór,

Arad, Boros Beni-tér 12.

A rendelmenyek szállítása szigorú ellenőrzés mellett történik s a helyes súlyért jótállást vállalok.

SZÁMOS CSALÁD LEHET BOLDOGGA

CSEKELY RIZIKÓ MELLETT.

MAGYAR KIRÁLYI ÖSZTÁLSORSJÁTEK ÁLTALANRÉ

DÖNTŐ BIZONYÍTÉK

* AZON ELVITÁZHATLAN TÉNY, HOGY MINDEN MÁSODIK SORSJEGY NYER. ÖSZTÁRSRA KERÜLNEK A SORSJEGYVÁSÁRLÓK KÖZÖTT A KÖVETKEZŐ NYEREMÉNYEK:

• **EGY MILLIÓ KORONA**

• **600.000 KORONA**

• **400.000 " "**

• **200.000 " "**

• **100.000 " "**

• **90.000 - 30.000 - 70.000 - STB. STB.**

a Xsorsjáték I. osztályu huzása már NOVEMBER 20. és 21-én történik, s ehhez ismert szerencseszámai ajánlja míg a készlet tart. *

• **1/8 EREDETI SORSJEGY az I. OSZTÁLYRA 1.50**

• **1/4 " " " " 3.—**

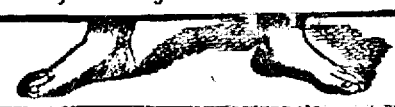
• **1/2 " " " " 6.—**

• **1 " " " " 12.—**

BENKŐ BANKHÁZA BUDAPEST,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 79.

• **FIGYELMEZÉS!** MEGRENDELÉSEKHEZ LEVELEZŐLAP IS ALKALMAS! MINDEN MEGBÍZÁSHOZ POSTAI BEFIZETŐLAPOT MELLEKELÜNK, MIALTAL T. VEVŐINKNEK AZON ELŐNYÜK VAN, HOGY BEFIZETÉSEIKET „PORTOMENTESEN” TELJESÍTHETIK. • A bankházunkban vásárolt sorsjegyekre eső nyereményeket bármely vidéki bank kifizeti, mégis a lítottartás céljából ajánlatos a nyert összegeket közvetlenül nálunk átvenni —

1907

Telephon szám 478!

Wormser Antal**ARADON,**
Lázár Vilmos és Deák Ferencz-utcza
sarkán.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát

Női gallérok, felöltők, köpenyek és kabátokban.

Nagy választék.

1798

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák, felöltők és téli kabátokban.

Telephon szám 478!

20000 márka biztosíték Berlin város
főpénztárában.

Exportáljunk

**élő és levágott
szárnyasokat****Berlinbe.**

Eladási jutalék 5%. — Leszámolás és pénz azonnal.

FRANZ ANDREAS

városi elárusítási közvetítő 1718

Központi vásárcsarnok, Berlin C. 2.

Téli ingek, nadrágok, keztyük,
gyermek őszi és téli sapkák és kalapok.

Szőnyegek, függönyök,

Linoleum és I. rendű parquetta szőnyegek,

függő- és asztali lámpák,

**vadász fegyverek és táskák
nagy választékban.****ZIMMERMANN és EISELE**Arad, a Szentháromsággal szemben (Templom-utcza sarkán)
a „Zöld papagájhoz“ 1671

Ablakredők és lőtakarók.

794—1902. a. szám.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. minis-
ter ur 1902. évi október hó 11-én kelt 60567. számú rende-
letével Csanádvárnegye Nagylak községben lévő állami elemi
iskolai-épület átalakítását 5995 korona 50 fillér költségösszeg
erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása
ezéjéből az 1902. évi november hó 20-ik napjának d. e. II órá-
jára a csanádvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyisé-
gében, Makón megtartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hir-
dettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi építési
munkák végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélye-
zett költségösszeg után számítandó 5%-nyi, azaz 300 korona
bánapénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat a kitűzött nap
d. e. 9 és fél órájáig a nevezett hivatalhoz pontosan benyujt-
sák, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétetnek.
Az ajánlatban az engedélyezett költségösszeg és a felajánlott
árleengedés, vagy esetleges árfelemelés, minden kételyt kizá-
róan számmal és betűvel kitüntetendő. Figyelmeztetvén a pá-
lyázó vállalkozók, hogy a vállalati költségösszeg két részben
és pedig: 1903. és 1904. évi augusztus hó végén fizettetik ki.

A versenytárgyaláson csak képesített kőműves- és építő-
mesterek, illetve jogosultsággal bíró építő-iparosok vehetnek
részt, a kik ezen minőségüket igazolni tudják.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet,
az általános és a részletes feltételek a nevezett m. kir. állam-
építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként meg-
tekintetők.

Makón, 1902. évi október hó 31-én.

1930

A csanádvármegyei m. kir. államépítészeti
hivatal.

Ezrekre menő hálairattal elismert egyetlen és kitűnő hatású

tyukszemirtó-szer

a Hajós-féle

ANAGALLIN. Tyukszem, szemölcs és mindenféle bőrkeményedést biztosan és
gyökeresen eltávolít.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

MUNDAN

legujabb és legkitűnőbb amerikai folttisztító viz.

Mindenféle ruhaszövetből zsír és egyéb foltot azonnal eltá-
volít anélkül, hogy a szövet színét megtámadná avagy azon a
más tisztítószerrel szokott foltkarikát idézne elő. **Mundan**
nem gyúlékony, kezelése nem jár veszélyel.

Egy 200 grmos üvegnek az ára 25 krajczár.

Phenol-sav. Poloska kiirtására egyetlen biztos hatású szer, alkalmazása igen
egyszerű, egy párszori beecsetelés után meglepő eredmény ér-
hető el. — Ára egy üvegnek 35 krajczár.

A fenti szerek csakis 652

Hajós Árpád

gyógyszertárában kaphatók

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

ZSEBKENDŐ

Szines szövött vászon zsebkendő	1 tuczat	1,50, 2.—, 2,50, 3.— frt
Színnyomatu »	1 »	2,50, 3.—, 3,50, 4.—, 5.— »
» női a jour »	1 »	3,50, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— »
» férfi a jour »	1 »	4,50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.— »
Szines szövött a jour vászon »	1 »	3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— »
Angolszínnyomatu női batiszt »	1 »	—, 1,50, 2.—, 2,50, 3.— »
» férfi »	1 »	2.—, 2,50, 3.—, 3,50, 4.— »

Fehér női és férfi egy és több a jours
vászon zsebkendő . . . . . 1 » 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 8.—
Gyermek . . . . . 1 » —40,—60,—80, 1.—, 1,50

Fehér és szines francia különlegességek 10 frt és feljebb, minden árban. — Ha a zsebkendők a várakozásnak meg nem felelnek, szivesen kicseréltetnek.

Zsebkendő-különlegességek

gyári raktára:

Budapest, VI., Uj-utcza 7.

1936

Libamájakat

veszek, minden mennyiségben, legjutányosabban. József főherceg-ut 1. II., 12. 1938

Villanyos házi csengő

bevezetést,

Villanyos házi csengő

javitást,

Villanyos csengő

évi jókarban tartást,

Házi telephon

szerezést szakszerűen és jutányosan készit 1732

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogépraktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utcza 2.

Telefon szám 485.

T. cz.

Van szerencsém nagyrebcsült rendelőimnek szives tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-étől a Templom-utcza 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

felosztattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utcza 2 sz. alatt,

a Tököl-téri Kishalmi-féle gőzfürdő mellett

folytatom.

Főtörékvésem oda irányul, hogy nagyrebcsült rendelőimet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítsem, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok kiváló tisztelettel 11

Pakszián Sándorné,

czipész. Heim Domokos-utcza 2. sz.

Uraságoktól levetett

téli és nyári ruhákat

a legmagasabb áron veszek.

Kívánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is veszek és olcsó áron eladok. 1928

Menczer Márton

Arad. Petőfi-utcza 7. sz.

Szép fogak!

csakis

DENTOLIN

fog creme

haszn. lata által nyerhetők.

Egyszeri használat után mindenki megkedveli.

Egy tubus 50 fillér.

Legjobb bevásárlási helye mindennemű

illatszerek,
szappanok,
fogkefék,
fogporok,
fogpasztak,
szájvizek,
hőlgyporok,
arczvizek,
hajszeszek,
szivacsoknak.

A legmagbízhatóbb minőségekben mindennemű

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAKI

WOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON. 1710

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utcza 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: Dr. HECHT.

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szivbántalmaknál, rheuma, köszvény, szivelzsirosodás, vörsszegénység, szivbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál. Gyógyeszközök: Hidegvizgyógymód, villamifény-, moór-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamozások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1809

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb áron vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Nyolcz napi próbaidőre

küldök bárhova saját veszélyemre

nemes valódi harczi

énekző kanári madarat,

amelyek a legkülönbözőbb hangon énekelnek a 5, 7, 9, és 12 márka, tuczatja 48, 60, 72 és 84 márka. Tenyésztésre alkalmas nőstényeket a 1 márka, tuczatja 10 márka.

Jótállás mellett, utánvétellel küldve. Meg nem felelőket kicserélem, esetleg az összeget visszaadom. A legszolidabb kiszolgálásról számtalan elismerő levél áll rendelkezésre, amelyeket kívánatra ingyen és bérmentve küldöm. Bárkinek meg van engedve, hogy engem meglátogasson és személyesen győződhetik meg madaraim énekző képességéről.

Wilh. Kaye,

Spezialvogelversandthaus, 1784

Thale i. Harz

NB. Mindenkinek, ki kanári madarakat tenyésztetni akar, kiválóan ajánlom Wilh. Kaye Thale i. Harz cégét, mint amely legjobb tenyészmadarakat szállítja. Kirschner, tanító, Calonewska, Felső-Szilézia.

Férfiak

ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elveszített erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elveszített férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a Staat Medical Istitutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bárhonnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek. 15/0

Kassowitz Fülöp

üzlethelyisége

Andrássy-tér 9. szám alatt

1 évre (1400 frt helyett) 900 forintért bérbe-
adandó. A berendezés 500 forintért eladó.

Bővebbet a házfelügyelőnél.

1880